ARCHEOLOGISCHE EVALUATIE VAN HET BODEMARCHIEF AAN DE KONING ALBERTLAAN 15 TE BIERBEEK (VLAAMS-BRABANT)

VERSLAG VAN RESULTATEN



ABO Archeologische Rapporten 627

Rapport opgemaakt door: Sander Pelsmaekers

Kontichsesteenweg 38

B-2630 Aartselaar

Januari - april 2018

Dossiernr. 23392

OE: 2018A384

Aartselaar

COLOFON

Titel

Archeologische evaluatie van het bodemarchief aan de Koning Albertlaan 15 te Bierbeek (Vlaams-Brabant)

Auteur

Sander Pelsmaekers

Initiatiefnemer

Landmeetkundige en schattingsbureau Guy Michiels voor nv. KWADRAAT

Projectnummer

- 23392 (intern)
- 2018A384 (Agentschap Onroerend Erfgoed)

Plaats en Datum

Januari - April 2018

Reeks en nummer

ABO archeologische rapporten

ISSN 2406-3940

RAPPORTFICHE

Template

Versies		
Versie	Datum	Status
V0	30/01/2018	Interne draft
V1	01/02/2018	Externe draft
V2	07/02/2018	Definitieve versie
V3	12/04/2018	Definitieve versie na weigering

Projectteam	
Functie	*Naam*
Projectleider	Anouk Van der Kelen
Business Unit Manager	Toon Moeskops
Kwaliteitscontrole	Anouk Van der Kelen
Director	Patrick Hambach

INHOUD

DEEL 1 Verslag van Resultaten 7

1 Inleiding (beschrijvend gedeelte) 7

1.1 Thesaurus 7
1.3 Administratieve gegevens 8
1.4 Doel van het onderzoek 9
1.5 Aanleiding van het onderzoek 9
1.6 Afbakening onderzoeksgebied 9
1.7 Onderzoeksstrategie 11

2 Aard van de bedreiging 12

2.1 Huidige situatie 12
2.2 Toekomstige situatie 13

3 Assessmentrapport: Landschappelijke analyse 15

3.1 Topografische situering 15
3.2 Bodemkundige situering 19

4 Assessmentrapport: archeologische voorkennis 25

4.1 Inventarissen onroerend erfgoed 26
4.2 Cartografische bronnen 31
4.3 Recente landschapsveranderingen 38

5 Besluit 41

5.1 Interpretatie en datering 41
5.2 Inschatting potentieel tot kennisvermeerdering 42
5.3 Samenvatting 43

6 Kwaliteitscontrole en ondertekening 44

7 Bibliografie 45

7.1 Literaire bronnen 45

LIJST VAN FIGUREN

Figuur 1: Luchtfoto (1:2000) (grootschalige winteropnamen, kleur, 2017) met aanduiding van het studiegebied (blauw) (bron: Geopunt 2018) 10
Figuur 2: GRB met aanduiding van het studiegebied (blauw) (bron: Geopunt 2018) 10
Figuur 3: Kadasterkaart (1:1500) met weergave van het studiegebied (blauw) (bron: Cadgis 2018) 11
Figuur 4: Orthofoto (1:700) (grootschalige zomeropname, kleur, 2018) met weergave van de bestaande toestand (bron: Geopunt 2018) 12
Figuur 5: Overzicht van de aan te leggen riolen binnen het onderzoeksgebied (1:700). (Bron: Geopunt 2018) 14
Figuur 6: Topografische kaart (1:6000) met aanduiding van het studiegebied (blauw) (Bron: Geopunt 2018) 15
Figuur 7: DTM (1m) (1:16000) met aanduiding van het studiegebied (blauw) (Bron: Geopunt 2018). 16
Figuur 9: Hoogteprofielen (bron: Geopunt 2018) 18
Figuur 10: Gedigitaliseerde bodemkaart (1:4000) met aanduiding van het studiegebied (blauw) (bron: Geopunt 2018) 19
Figuur 11: Quartairgeologische sequentie ter hoogte van het studiegebied (type 1) (bron: Geopunt 2018) 20
Figuur 12: Gedigitaliseerde quartairgeologische kaart (1:10000) met aanduiding van het studiegebied (bron: Geopunt 2018) 21
Figuur 13: Gedigitaliseerde tertiairgeologische kaart (1:10000) met aanduiding van het onderzoeksgebied (bron: Geopunt 2018) 22
Figuur 14: Bodemerosiekaart (1:10000) met aanduiding van het onderzoeksgebied (bron: Geopunt 2018) 23
Figuur 15: Bodemgebruikskaart (1:10000) met aanduiding van het onderzoeksgebied (blauw) (bron: Geopunt 2018) 24
Figuur 16: Tabel met geraadpleegde bronnen 25
Figuur 17: De erfgoedwaarden met betrekking tot het onderzoeksgebied. (1:8000) (Bron: Geopunt 2018) 26
Figuur 18: Weergave van de meldingen uit de Inventaris Onroerend Erfgoed binnen de 500m van het studiegebied (Inventaris Onroerend Erfgoed, 2018) (1:8000) 27
Figuur 19: Tabel met de locatie van het relevant bouwkundig erfgoed 28
Figuur 20: Alle CAI-meldingen binnen een straal van 500 en 1000 meter. (1:12000) 28
Figuur 21: overzichtstabel CAI 30
Figuur 22: Fricxkaart (1:30000) met aanduiding van het onderzoeksgebied (blauw) (bron: Geopunt 2018) 31
Figuur 23: Ferrariskaart (1:10000) met aanduiding van het onderzoeksgebied (blauw) (bron: Geopunt 2018) 32
Figuur 24: Ferrariskaart (1:15000) met aanduiding van het onderzoeksgebied (blauw) (bron: Geopunt 2018) 33
Figuur 25: Atlas der Buurtwegen (1:10000) met aanduiding van het onderzoeksgebied (blauw) (bron: Geopunt 2018) 34
Figuur 26: Vandermaelen kaart (1:10000) met aanduiding van het onderzoeksgebied (blauw) (bron: Geopunt 2018) 35

Figuur 27: Poppkaart (1:8000) met aanduiding van het onderzoeksgebied (blauw) en de huidige situatie (bron: Geopunt 2018) 36
Figuur 29: Orthofotomozaïek (1:3000), kleinschalig, zomeropnamen, panchromatisch (1971) met weergave van het studiegebied (blauw) (bron: Geopunt 2018) 38
Figuur 30: Orthofotomozaïek (1:3000), kleinschalig, zomeropnamen, panchromatisch (1991) met weergave van het studiegebied (blauw) (bron: Geopunt 2018) 39
Figuur 31: Orthofotomozaïek (1:3000), grootschalig, zomeropnamen, panchromatisch (2018) met weergave van het studiegebied (blauw) (bron: Google Maps 2018) 40

DEEL 1 VERSLAG VAN RESULTATEN

1 INLEIDING (BESCHRIJVEND GEDEELTE)

1.1 THESAURUS

Bierbeek, Korbeek-Lo, Vlaams-Brabant, Koning Albertlaan, Verkaveling, Sloop

1.2 SAMENVATTING

Deze archeologienota werd opgesteld door ABO NV naar aanleiding van de verkavelingsaanvraag voor het perceel aan de Koning Albertlaan 15 te Bierbeek (Vlaams-Brabant). Het doel van dit onderzoek is drieledig. Ten eerste wordt er op basis van de beschikbare informatie nagegaan of er archeologische resten te verwachten zijn op het terrein. Ten tweede wordt nagegaan hoe goed deze resten zijn bewaard en in hoeverre ze zijn bedreigd door de geplande werken. Ten derde wordt nagegaan wat het potentieel tot kennisvermeerdering is.

1. Uit historisch en landschappelijk onderzoek blijkt dat het terrein grotendeels uit antropogene grond bestaat, en dat de omliggende gronden gekarteerd worden als droge zandleemgrond met een goed landbouwpotentieel. Uit de Quartairgeologische sequentie bleek ook dat het onderzoeksgebied een laag potentieel voor de aanwezigheid van archeologische resten heeft.

2. Uit een analyse van de bodem en het huidige landschap blijkt dat het onderzoeksgebied in de 20e eeuw reeds verstoord is geweest door bouwwerken die de realisatie van het huidige gebouw en vier bijgebouwen hebben bewerkstelligd. Zo is er voor 367m² oppervlakte reeds aan verstoring gedaan. De kans op intacte archeologische sporen is hier gering.

3. De beperkte omvang van de geplande werkzaamheden kan in deze archeologische nota **niet** als argument gebruikt worden, aangezien het hier om een verkaveling gaat. Hierdoor houden de vrijstellingen voor het bijvoegen van een bekrachtigde nota geen rekening met de oppervlakte van de ingreep in de bodem, maar wel met de totale oppervlakte van het perceel.

4. Uit CAI-meldingen blijkt dat de regio wordt gekenmerkt door materiaal uit de Steentijden, Romeinse periode, Middeleeuwen en Nieuwe Tijden. Toch is het belangrijk om rekening te houden met het heuvelachtige karakter van het landschap en de bijhorende erosiegevoeligheid. Meer dan eens wordt er in de Centrale Archeologische Inventaris gesteld dat de vondsten onder invloed van erosie of bioturbatie zijn geweest.

Uit 1, 2, 3 en 4 kan geconcludeerd worden dat de verwachting om archeologische resten te vinden aan de Koning Albertlaan 15 in Bierbeek niet onbestaande is. Vanwege de eerdere verstoringen en erosiegevoeligheid van de regio is het echter moeilijk om ruimtelijk inzicht te krijgen in de archeologische sporen. Wij adviseren hier dan ook **geen verder onderzoek** voor deze verkavelingsaanvraag.

1.3 ADMINISTRATIEVE GEGEVENS

Projectcode	Onroerend Erfgoed: 2018A384
ISSN-nummer	2406-3940
Erkend Archeoloog	ABO NV.
Erkenningsnummer	OE/ERK/Archeoloog/2017/00167
Naam + adres onderzoeksgebied	
- straat + nr.:	Koning Albertlaan 15
- postcode :	3360
- fusiegemeente :	Bierbeek
- land :	België
Lambercoördinaten (EPSG:31370)	Xmin: 177 595,16 m - 172 639,41 m Xmax: 177 599,19 m - 172 662,79 m Ymin: 177 720,96 m - 172 632,55 m Ymax: 177 720,82 m - 172 658,91 m
Kadaster	
- Gemeente :	BIERBEEK
- Afdeling :	BIERBEEK 2 AFD/KORBEEK-LO
- Sectie :	B
- Percelen :	24053B0113/00S005
Onderzoekstermijn	Januari-april 2018
Thesaurus	Bierbeek, Korbeek-Lo, Vlaams-Brabant, Koning Albertlaan, Verkaveling, Sloop

1.4 DOEL VAN HET ONDERZOEK

Het doel van de archeologienota is nagaan in hoeverre het archeologisch archief dat potentieel aanwezig is op een terrein is bedreigd door een nakende ingreep in de bodem. Het onderzoek heeft drie objectieven. Ten eerste wordt een inschatting gemaakt van het archeologisch potentieel van de site. Daarnaast wordt nagegaan welke bewaring we kunnen verwachten van deze archeologische resten. Ten derde wordt nagegaan wat de impact van de geplande ingreep in de bodem zal zijn op deze resten.

De gegevens voor deze analyse worden gehaald uit bestaande en ontsloten landschappelijke, bouwkundige en archeologische inventarissen en kaarten in combinatie met de plannen geleverd door de opdrachtgever. Op basis van de resultaten van dit onderzoek zal een advies worden geformuleerd voor eventueel archeologisch vervolgonderzoek, *in situ* bewaring of vrijgave van het terrein.

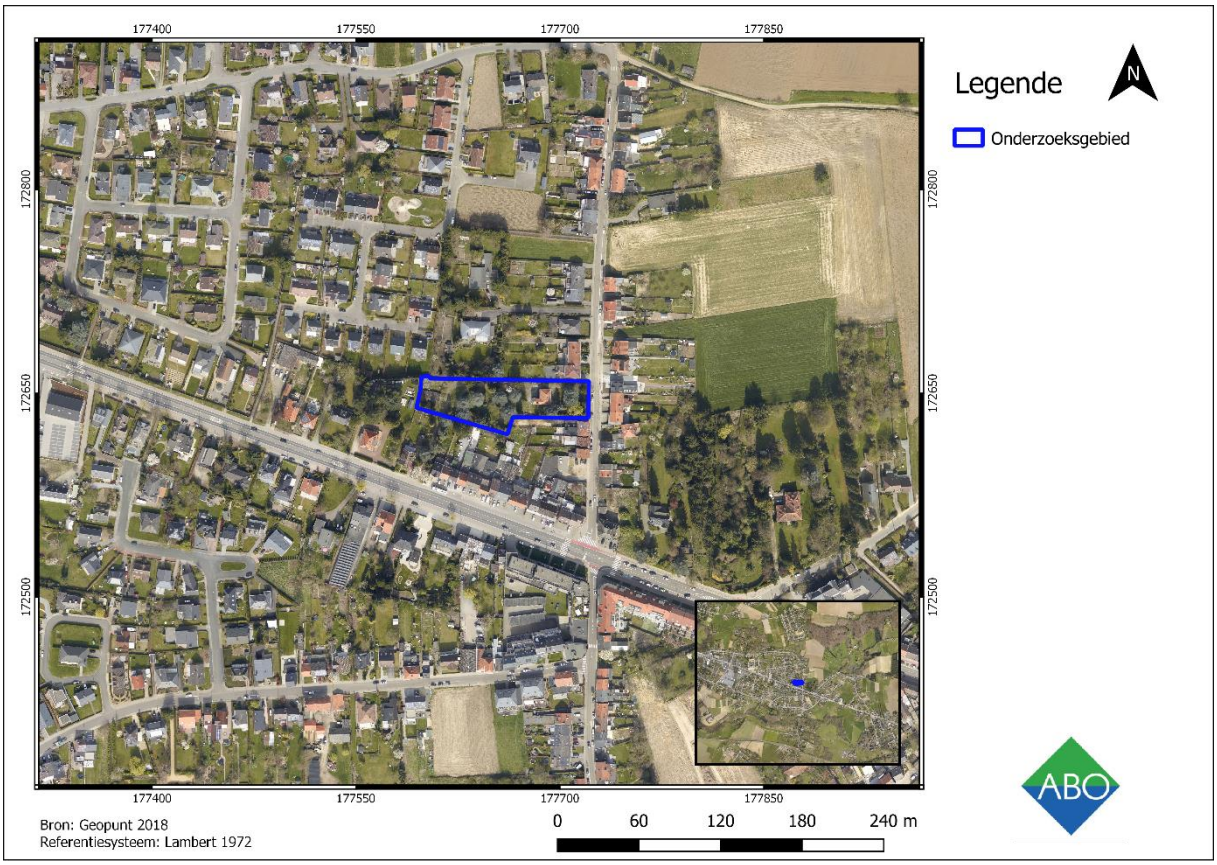
1.5 AANLEIDING VAN HET ONDERZOEK

Op perceel 24053B0113/00S005 in Bierbeek wordt een verkavelingsaanvraag voor 3 kavels voorzien. Hier worden drie eengezinswoningen gerealiseerd, waarvan twee in halfopen bebouwing en een in open bebouwing. Het verkavelingsconcept omvat het opsplitsen van een perceel bouwgrond, met afbraak van de bestaande bebouwing en groenaanplanting. De percelen zijn voldoende diep om volwaardige woningen te kunnen oprichten.

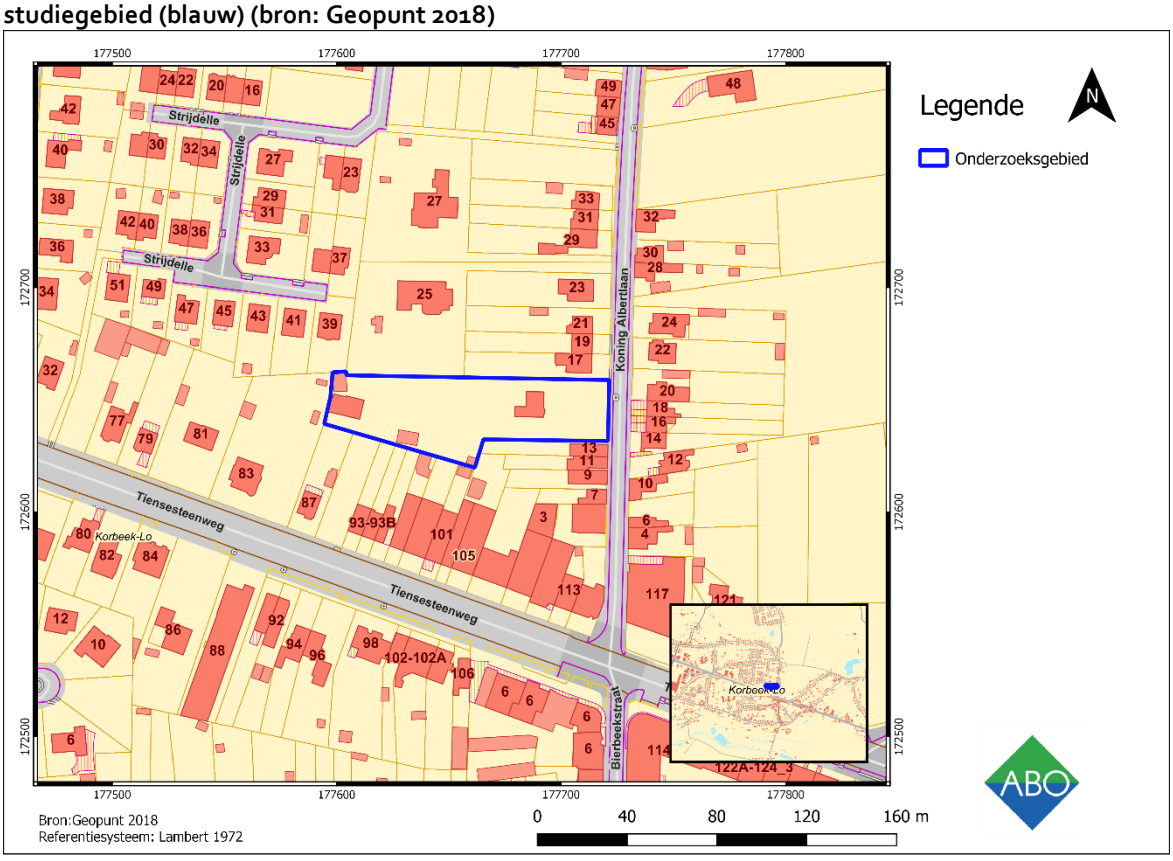
Het plangebied bevindt zich niet in een vastgestelde archeologische zone, niet een gebied waar geen archeologisch erfgoed te verwachten valt en niet in een beschermde archeologische site. Doordat de oppervlakte van de percelen (ca. 3.740m^2) waarop deze ingreep betrekking heeft de 3000 m^2 overschrijdt en de ingreep in de bodem groter is dan 1.000 m^2, moet er in het kader van het nieuwe Onroerend Erfgoeddecreet voorafgaand aan de bouwvergunning een archeologienota worden opgemaakt om het archeologisch potentieel te evalueren (art. 5.4.1 Onroerend Erfgoeddecreet). De aanvraag van de initiatiefnemer bedraagt hier een verkavelingsaanvraag, waardoor de vrijstellingen voor het bijvoegen van een archeologische nota geen rekening houden met de oppervlakte van de ingreep in de bodem. *(cfr. Memorie van toelichting van het Onroerenderfgoeddecreet (Vlaams Parlement, stuk 1901 (2012-2013) – Nr. 1, ingediend op 4 februari 2013 (2012-2013) Ontwerp van decreet betreffende het onroerend erfgoed, p. 46))*

1.6 AFBAKENING ONDERZOEKSGEBIED

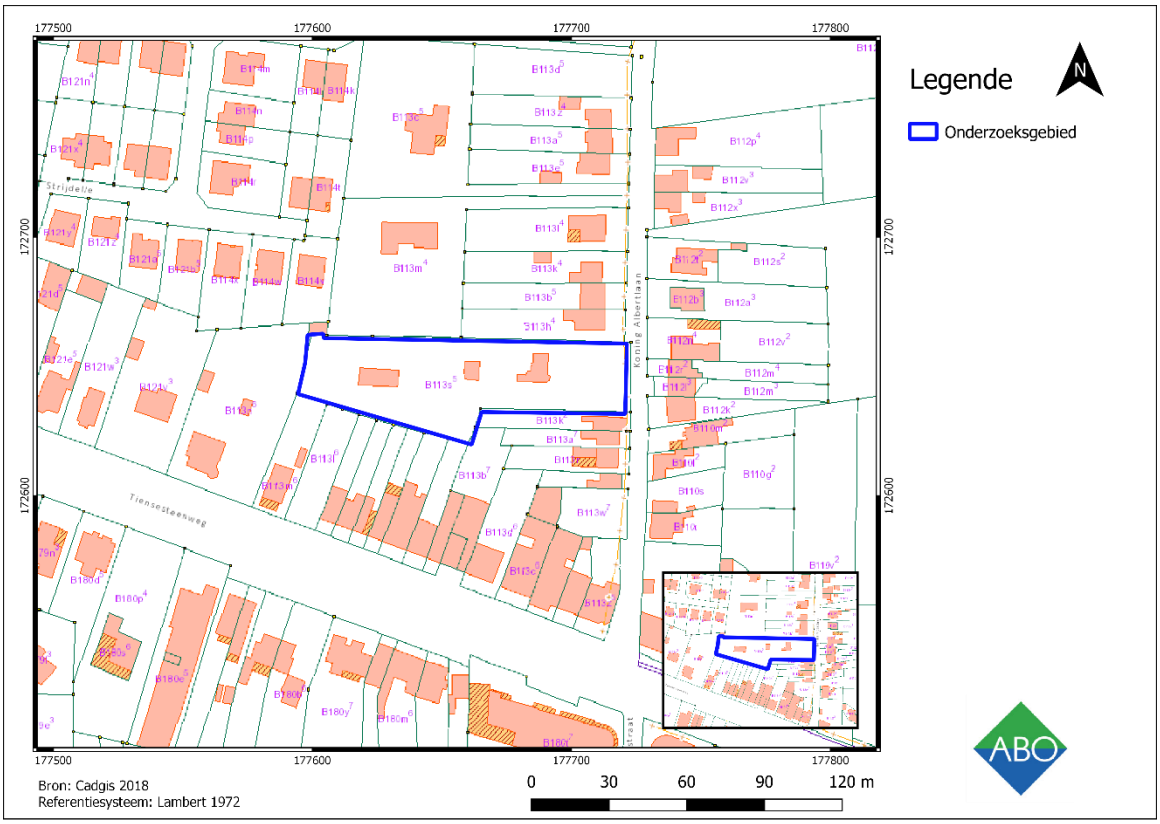
Het perceel 24053B0113/00S005 bevindt zich aan de Koning Albertlaan 15 in Bierbeek (Vlaams-Brabant), een zijstraat van de Tiensesteenweg die tussen Leuven en Tienen loopt. Het perceel is gelegen in deelgemeente Korbeek-Lo, ter hoogte van een wijk die gekenmerkt wordt door halfopen en gesloten kavels met groen. Het eigendom is op dit moment bebouwd met een vrijstaande woning die vooraan centraal op het perceel ingeplant staat. Verder staan er op het terrein nog 4 kleinere structuren, zoals een tuinhuis en garagebox. Behalve aan de straatkant, wordt het onderzoeksgebied volledig omgeven door andere percelen die aan de Koning Albertlaan, Strijdelle en Tiensesteenweg gelegen zijn.



Figuur 1: Luchtfoto (1:3000) (grootschalige winteropnamen, kleur, 2017) met aanduiding van het studiegebied (blauw) (bron: Geopunt 2018)



Figuur 2: GRB met aanduiding van het studiegebied (blauw) (bron: Geopunt 2018)



Figuur 3: Kadasterkaart (1:1500) met weergave van het studiegebied (blauw) (bron: Cadgis 2018)

1.7 ONDERZOEKSSTRATEGIE

Volgende twee stappen worden ondernomen om een archeologisch verwachtingsprofiel op te stellen:

1) Een analyse van de bestaande en ontsloten landschappelijke gegevens plaatst het studiegebied in een breder landschappelijk kader (hfst. 3). Hiertoe werden zowel kaartmateriaal als literaire bronnen geconsulteerd.

2) Een analyse van de bestaande en ontsloten historische en archeologische gegevens geeft inzicht in het archeologisch potentieel van het studiegebied (hfst 4). Hierbij werden voornamelijk inventarissen onroerend erfgoed en historische kaarten geraadpleegd.

Het archeologisch verwachtingsprofiel wordt vervolgens geconfronteerd met de aard van de geplande werken teneinde de impact van deze werken te bepalen en een advies te formuleren.

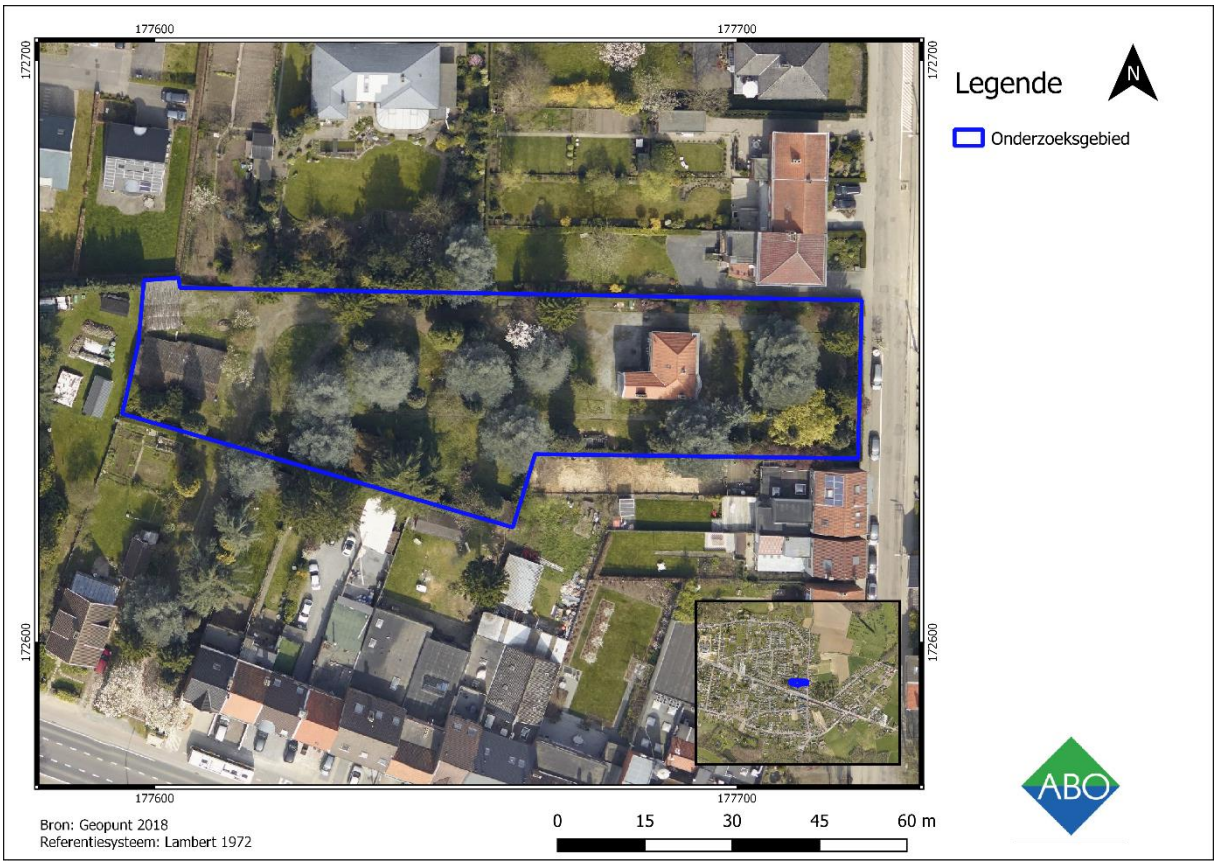
2 AARD VAN DE BEDREIGING

2.1 HUIDIGE SITUATIE

Het onderzoeksgebied omvat perceel 24053B0113/00S005 met een totale oppervlakte van ca. 3740m^2. Het terrein is momenteel in gebruik als woongebied, gelegen aan de Koning Albertlaan 15 in Bierbeek. Het perceel is ongeveer 27,30 meter lang aan de straatkant (oostkant) met een diepte van ca. 123,30 meter. Aan de zuidkant bestaat het terrein uit twee rechte zijdes van ca. 55,05 meter en 69,85 meter met daartussen een iets schuiner lopende zijde van ca. 13,20 meter. De breedte aan de achterzijde (westkant) van het perceel bedraagt ca. 24,40 meter.

Op dit moment is het perceel reeds bebouwd met een vrijstaand huis bestaande uit twee bouwlagen. De oppervlakte van dit pand komt op ca. 117m². Verder staan er nog vier andere niet bewoonbare bouwstructuren aan de achterzijde van het perceel met respectievelijke oppervlaktes van 128m², 52 m², 53m² en 17m². Deze worden afgebroken in functie van de verkaveling. Het huidige centrale pand is voorzien van water, elektriciteit, gas, openbare riolering, televisie en telefoon. In totaal is er ongeveer 367m² bebouwd op dit moment.

Het terrein wordt gekenmerkt door een aanwezige groenaanplanting van loofbomen, naaldbomen, struiken en gras. Een deel van deze aanplanting wordt verwijderd tijdens de werkzaamheden. Drie loofbomen aan de achterzijde worden behouden.



Figuur 4: Orthofoto (1:700) (grootschalige zomeropname, kleur, 2018) met weergave van de bestaande toestand (bron: Geopunt 2018)

2.2 TOEKOMSTIGE SITUATIE

Het verkavelingsconcept omvat het opsplitsen van een perceel bouwgrond, met afbraak van de bestaande bebouwing, in 3 percelen bestemd voor twee ééngezinswoningen in halfopen bebouwing en een woning in open bebouwing.

Lot 1

Dit deel van het perceel komt aan de straatkant van de Koning Albertlaan te liggen en heeft een oppervlakte van ca. 645m^2. De breedte van het perceel bedraagt 11,65 meter met een lengte van 55,05 tot 55,10 meter. De breedte aan de achterzijde bedraagt 11,70 meter. Hier kan een van de twee halfopen eengezinswoningen gerealiseerd worden met een maximale oppervlakte van 129,75m² op het gelijkvloers en 103,8m² op het eerste verdiep. De voorgevellijn wordt ingeplant op 6 meter uit de voorste perceelsgrens (10,80 meter uit de wegas), hier is mogelijks plaats voor een oprit. De onbebouwbare zijtuinstrook bedraagt 3,00 meter.

Lot 2

Dit deel van het perceel komt ook aan de straatkant van de Koning Albertlaan te liggen en heeft een oppervlakte van ca. 640m^2. De breedte van het perceel bedraagt 11,65 meter met een lengte van 55,10 tot 55,15 meter. De breedte aan de achterzijde bedraagt 11,70 meter. Hier kan de tweede halfopen eengezinswoning gerealiseerd worden met een maximale oppervlakte van 129,75m²2 op het gelijkvloers en 103,8m² op het eerste verdiep. De voorgevellijn wordt ingeplant op 6 meter uit de voorste perceelsgrens (10,80 meter uit de wegas), hier is mogelijks plaats voor een oprit. De onbebouwbare zijtuinstrook bedraagt 3,00 meter. Ten noorden van dit perceel wordt een toegangsweg van 4,00 meter breedte voorzien om het achterliggende perceel te bereiken. Deze weg is op dit moment al in gebruik als oprit.

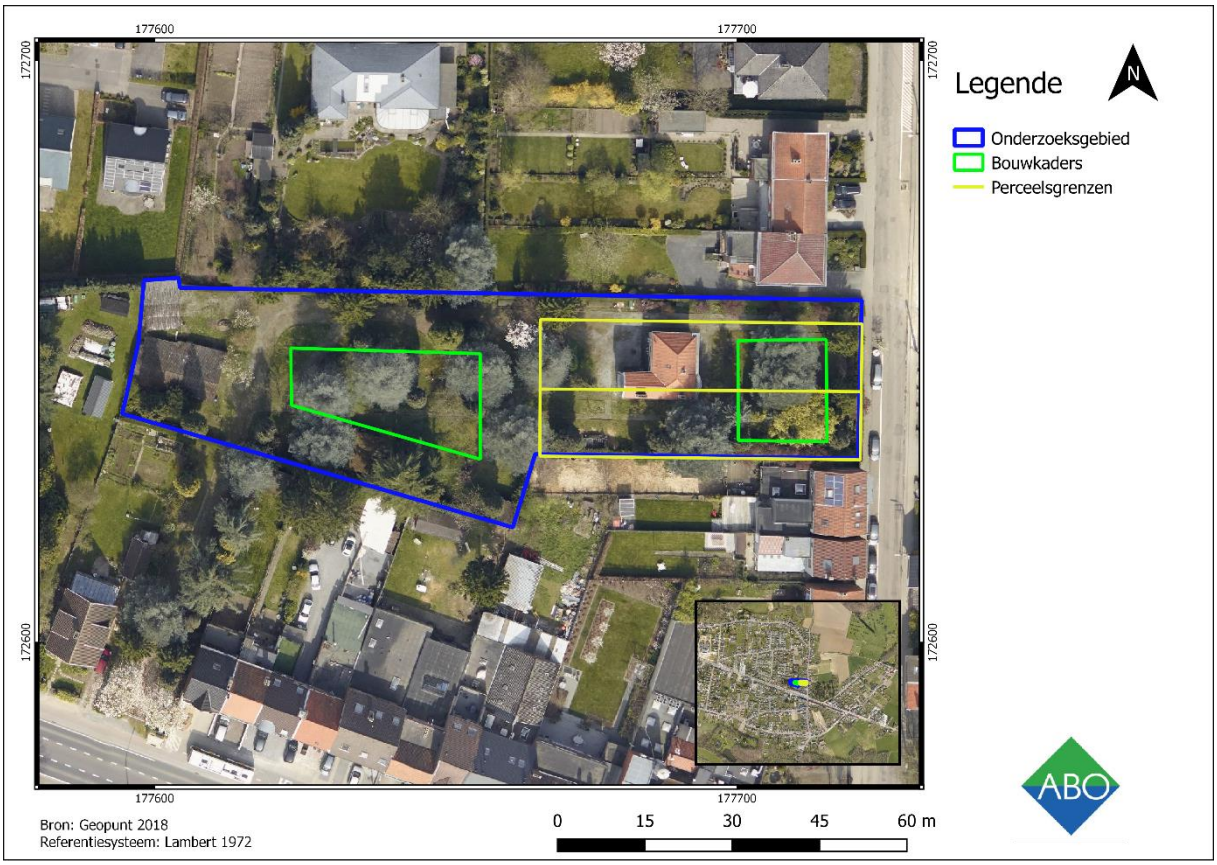
Lot 3

Het derde deel komt aan de achterzijde van het perceel te liggen. De breedte van dit perceel komt in het oosten op 40,60 meter en aan de westen op 24,40 meter. De lengte aan de noordkant komt op ca. 68,15 meter en in het zuiden op ca. 69,85 meter. De totale oppervlakte bedraagt ca. 2.445m².

De mogelijks te realiseren vrijstaande woning op het achterliggende lot krijgt slechts een bouwlaag met de vorm van een trapezium. De maximale bouwoppervlakte komt op ca. 467,40m^2. De afstand van de woning tot de perceelsgrenzen komt op 10 meter aan de noord-oost- en zuidzijde van het lot. Ten westen van het huis is er nog meer ruimte voorzien voor een tuin.

Ter hoogte van de verschillende percelen moet er een deel van de aanwezige loofbomen en naaldbomen worden ontbost. Het gaat hier specifiek over 695m^2 aan vrij te maken ruimte. Op Lot 1 worden 9 naaldbomen geveld en 1 naaldboom bewaard. Lot twee ziet de ontbossing van 2 naaldbomen en de bewaring van 1 naaldboom. Lot 3 en de bijhorende toegangsweg heeft een ontbossing van 7 naaldbomen en 2 loofbomen. Daarnaast worden er 6 naaldbomen en 3 loofbomen bewaard.

Gezien het hier om een verkavelingsaanvraag gaat, is er nog geen specifieke informatie bekend over de te realiseren huizen. Daarom wordt er in deze archeologienota uitgegaan van een maximale verstoring.



Figuur 5: Overzicht van de aan te leggen riolen binnen het onderzoeksgebied (1:700). (Bron: Geopunt 2018)

Het verkavelingsplan stelt echter op dit moment enkel de bouwkaders voor waarbinnen de woningen opgetrokken dienen te worden. Alle gedeelten buiten de aangeduide bouwkaders (figuur 5, bouwkader is groen) moeten ingericht worden als tuin. De voorschriften stellen het volgende: *''In de niet bebouwbare gedeelten mogen de strikt noodzakelijke verhardingen voorzien worden. Deze dienen zoveel mogelijk uitgevoerd te worden in waterdoorlatende materialen."* Verder is een bijgebouw ook toegelaten onder de vorm van een tuinberging met een maximale oppervlakte van 40m². De exacte bebouwing en verharding worden slechts vastgelegd bij de bouwvergunning van de woningen.

Dit betekent het volgende voor verder archeologisch onderzoek:

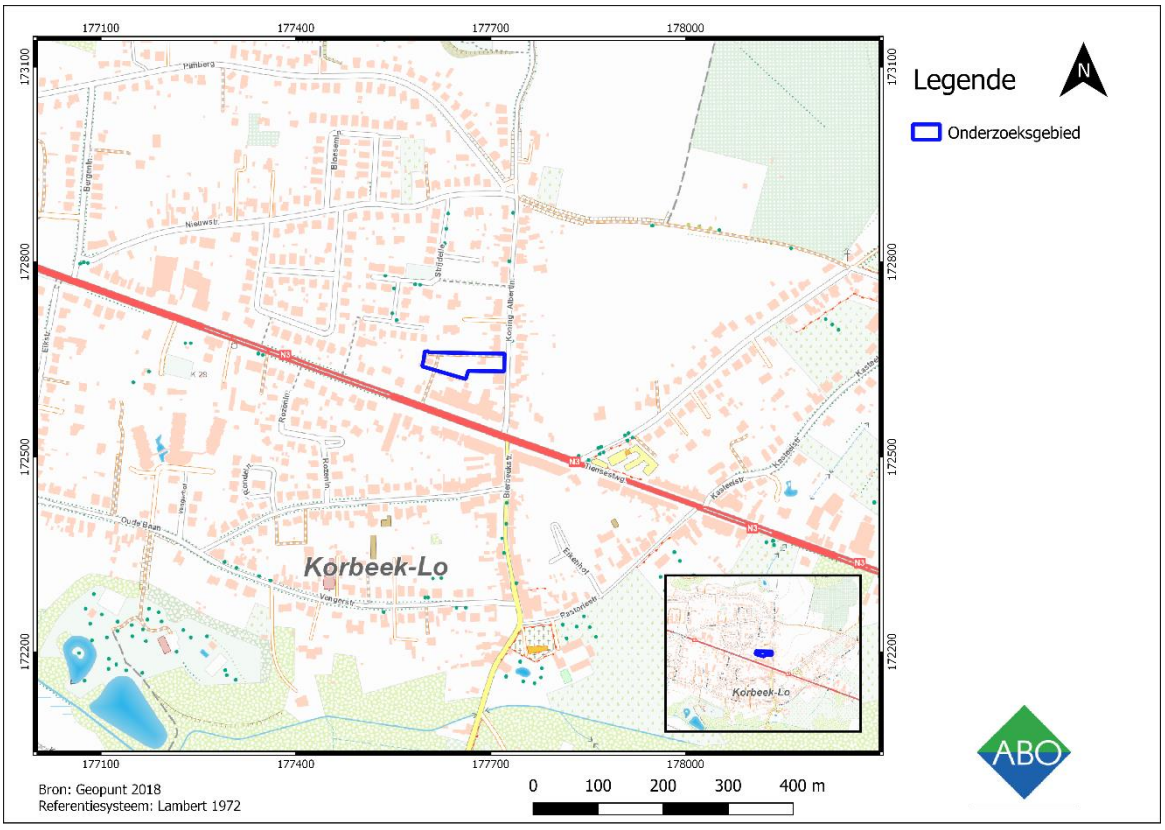
Totale oppervlakte onderzoeksgebied	3740,00m²
Oppervlakte van de bouwkaders	726,90 m²
Oppervlakte voorzien voor groene inrichting	3013,10m²

3 ASSESSMENTRAPPORT: LANDSCHAPPELIJKE ANALYSE

3.1 TOPOGRAFISCHE SITUERING

3.1.1 TOPOGRAFIE

Het onderzoeksgebied, dat voorwerp is van dit bureauonderzoek, bestaat uit perceel 24053B0113/00S005 met een totale oppervlakte van ca. 3.740m^2. Het terrein is gelegen aan de Koning Albertlaan 15 te Bierbeek (Vlaams-Brabant), een zijstraat van de N3 of Tiensesteenweg. Het onderzoeksgebied bevindt zich nabij het centrum van deelgemeente Korbeek-Lo, dat wordt begrensd door Leuven in het westen, Lo in het noorden, Lovenjoel in het oosten en Bierbeek in het zuiden. Het te onderzoeken perceel bevindt zich in een bebouwde omgeving die wordt gekenmerkt door vrijstaande en halfopen bebouwingen. Ten zuiden van het onderzoeksgebied stroomt de Molenbeek door het landschap. Het ruimere landschap is heuvelachtig en wordt in het oosten begrensd door een akkerlandschap. Naar het westen komt er meer bebouwing voor dankzij Leuven en haar omliggende gemeentes. Niet ver ten noorden van het onderzoeksgebied komt de Predikherenberg voor. Ook is op de kaart te zien dat er een onverharde weg door het perceel loopt.

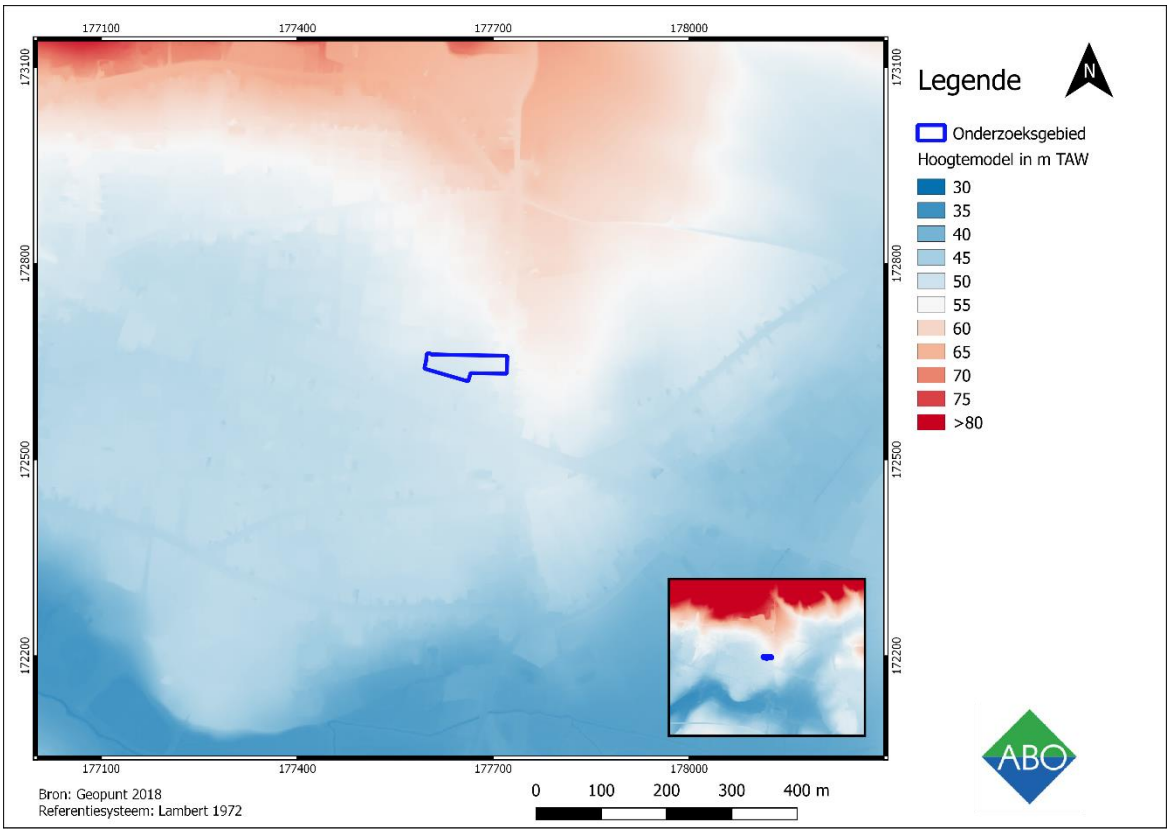


Figuur 6: Topografische kaart (1:6000) met aanduiding van het studiegebied (blauw) (Bron: Geopunt 2018)

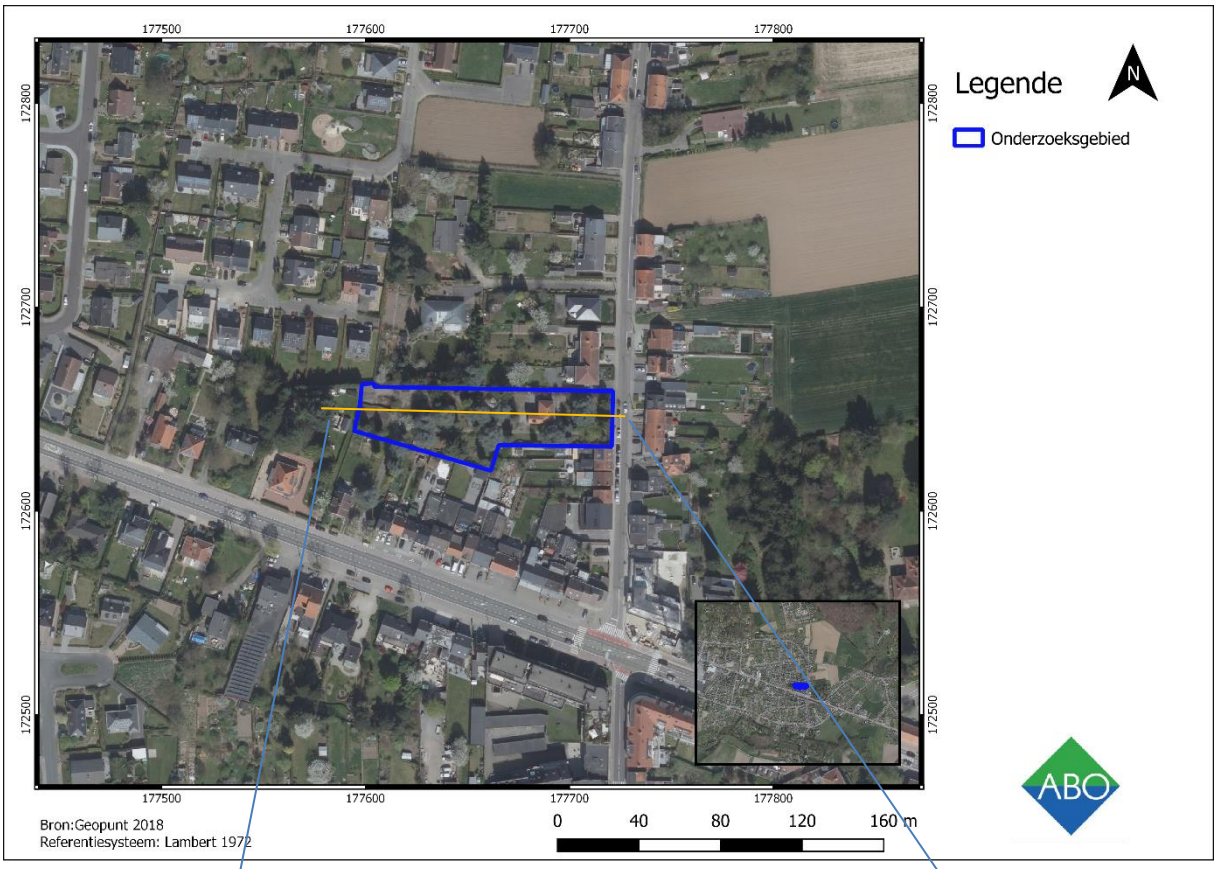
3.1.2 HOOGTEVERLOOP

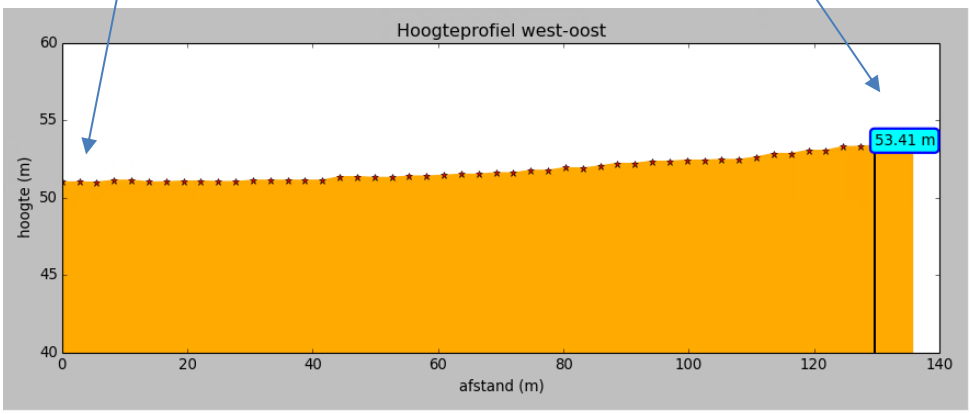
Het onderzoeksgebied bevindt zich op een relatief vlak terrein in de heuvelachtige omgeving rond Leuven. Het terrein wordt in het zuiden gekenmerkt door de Molenbeek die de omgeving uitsnijdt, de hoogte komt hier tussen 40,00 mTAW en 37,5 mTAW. Ten noorden van het onderzoeksterrein loopt een heuvelrug door het landschap, waardoor de hoogte stijgt tot boven 70,00 mTAW. Het onderzoeksgebied zelf volgt deze glooiing van het landschap duidelijk, met 51,04 mTAW in het zuiden en ca. 52,00 mTAW in het noorden. Van oost naar west loopt het terrein af. Behalve in het westen, ter hoogte van het lager gelegen Leuven, is er in alle ruime windrichtingen significant hoger gelegen terrein rond het onderzoeksgebied op te merken.

De hoogteprofielen tonen de stijging van het terrein van zuid naar noord aan. De hoogte ligt tussen 51,04 en 52,00 mTAW. Van oost naar west daalt het terrein van 53,56 mTAW tot 51,04 mTAW. De geplande werken voorzien erin om de bestaande terreinhelling zoveel als mogelijk te blijven behouden.



Figuur 7: DTM (1m) (1:10000) met aanduiding van het studiegebied (blauw) (Bron: Geopunt 2018).


177500
177600
177700
177800
172800
172700
172600
172500
Legende
N
Onderzoeksgebied
ABO
Bron:Geopunt 2018
Referentiesysteem: Lambert 1972
0
40
80
120
160 m

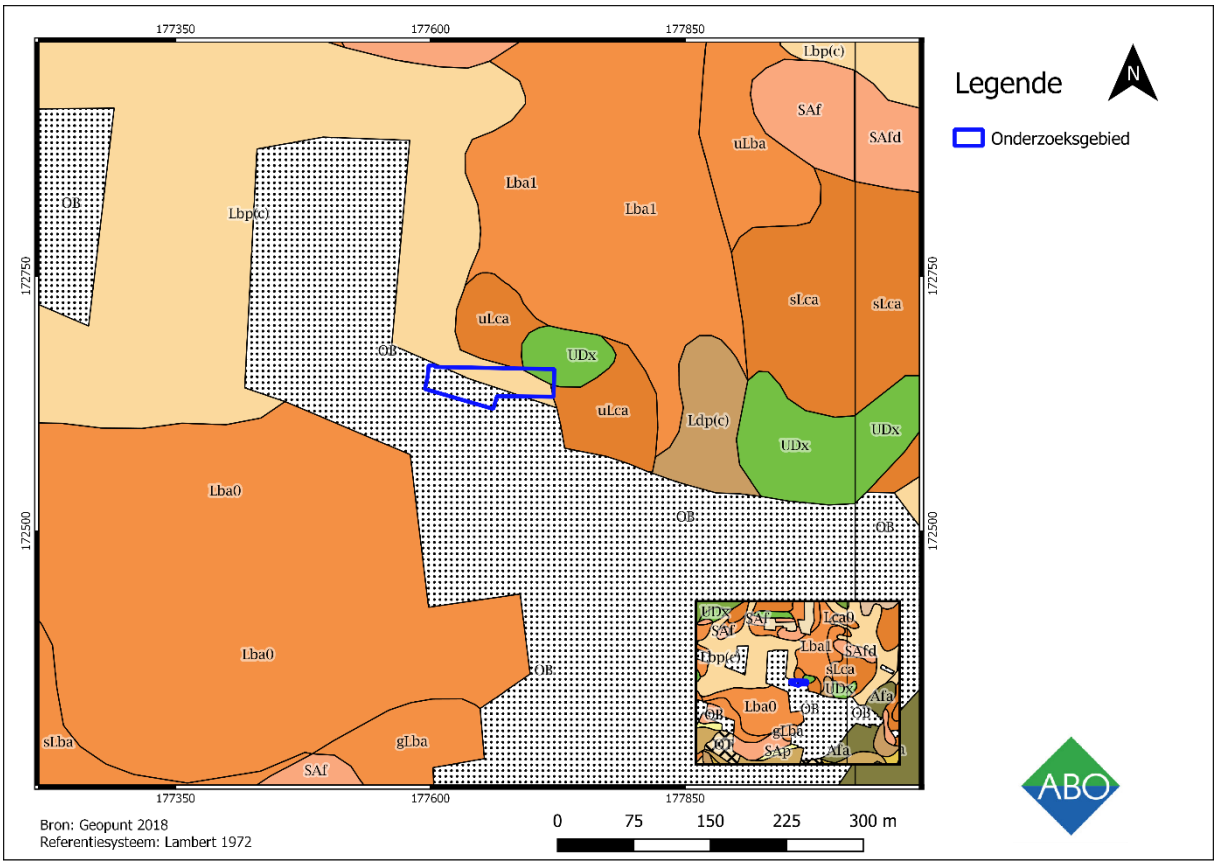

Hoogteprofiel west-oost
hoogte (m)
afstand (m)
53.41 m
60
55
50
45
40
0
20
40
60
80
100
120
140



Figuur 8: Hoogteprofielen (bron: Geopunt 2018)

3.2 BODEMKUNDIGE SITUERING

3.2.1 BODEMKAARTEN



Figuur 9: Gedigitaliseerde bodemkaart (1:4000) met aanduiding van het studiegebied (blauw) (bron: Geopunt 2018)

Een deel van het onderzoeksgebied bevindt zich in kunstmatig bebouwde grond (**OB**). Dit betekent dat het bodemprofiel door ingrijpen van de mens is gewijzigd of vernietigd. Het is daarom niet meer mogelijk om een bepaald bodemtype vast te stellen. We kunnen er echter van uitgaan dat de bodem waarschijnlijk overeenkomt met de omliggende types.

Een veel voorkomende bodemsoort is de droge zandleembodem zonder profiel (**Lbp(c)**). De profielontwikkeling bestaat uit een bedolven textuur B-horizont op minder dan 80 centimeter diepte. Dit bodemtype heeft geen gebrek aan water, noch wateroverlast waardoor de bodems wel droog kunnen zijn in de zomer. Desalniettemin is het een geschikte grond voor veeleisende teelten, minder eisende teelten en bepaalde vruchten.

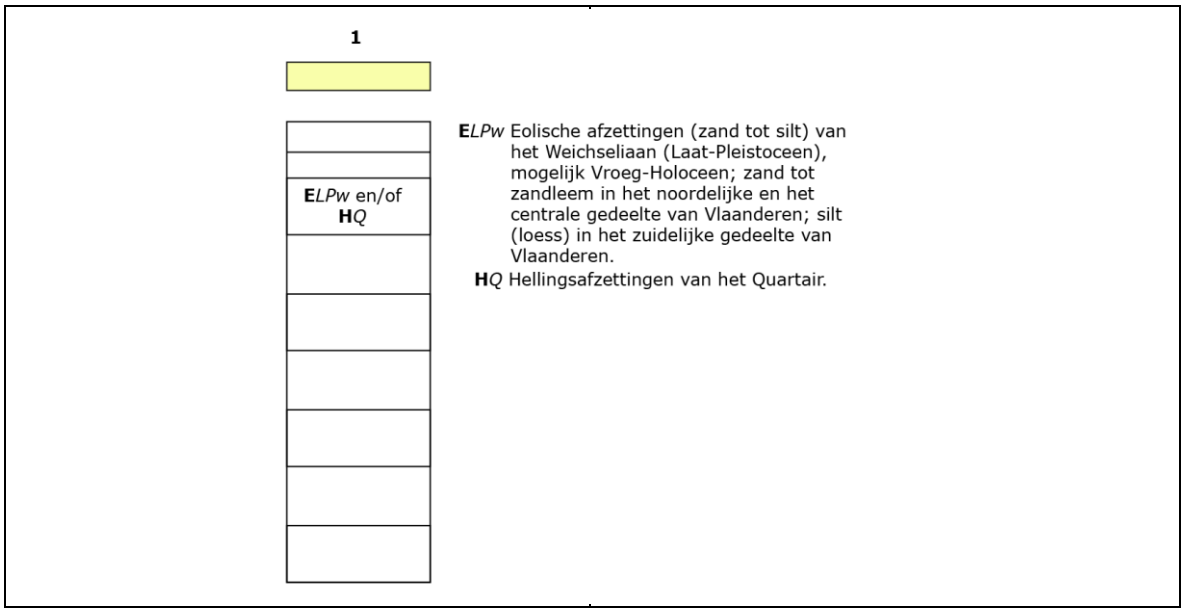
Een klein deel van het onderzoeksgebied wordt ook gekenmerkt door matig droge zandleembodem met textuur B horizont (**uLca**). Hier zit de klei op minder dan 75 centimeter. Bij deze matig droge zandleemgronden beginnen de roestverschijnselen tussen 80 en 120 centimeter. De bodems zijn soms te nat en bijna nooit te droog. Dat maakt dit type tot zeer geschikte landbouwgrond voor veeleisende teelten, mits bemesting.

Tenslotte komt er binnen het onderzoeksgebied ook nog een klein deel zwak tot matige gleyige zware kleibodem met onbepaald profiel voor (**UDx**). De humeuze bovengrond met zwakke blokstructuur gaat

bij dit type geleidelijk over naar het (zwaar) kleiig moedermateriaal. De ontwikkelingsdiepte bedraagt 40-50 centimeter. Omwille van de gebrekkige waterhuishouding zijn deze gronden slechts voor korte tijd te bewerken. Veel hangt af van de weersomstandigheden.

Iets ten zuiden van het onderzoeksgebied komt ook nog veel droge zandleembodem met textuur B horizont voor (**Lba0**). Dit bodemtype heeft geen gebrek aan water, noch wateroverlast waardoor de bodems wel droog kunnen zijn in de zomer. Desalniettemin is het een geschikte grond voor veeleisende teelten, minder eisende teelten en bepaalde vruchten.

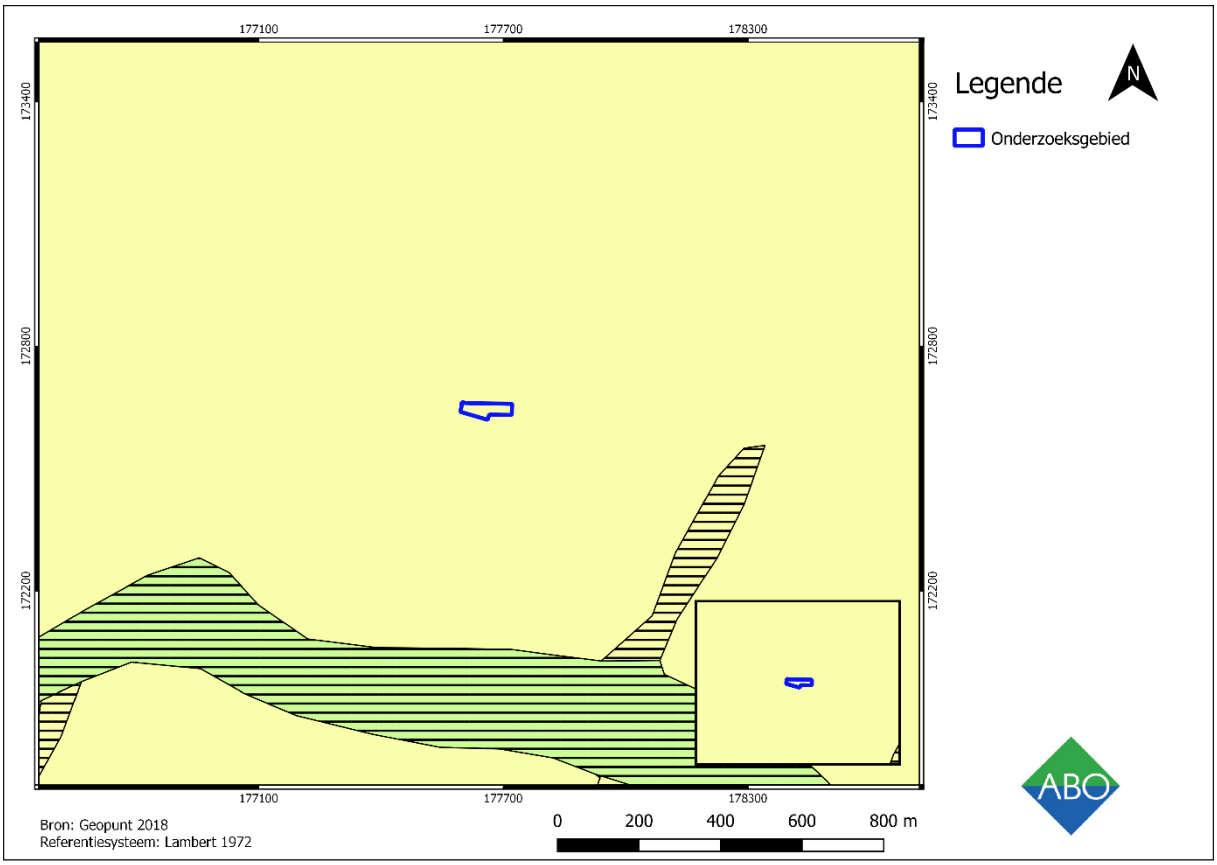
3.2.2 QUARTAIRGEOLOGISCHE KAART



Figuur 10: Quartairgeologische sequentie ter hoogte van het studiegebied (type 1) (bron: Geopunt 2018)

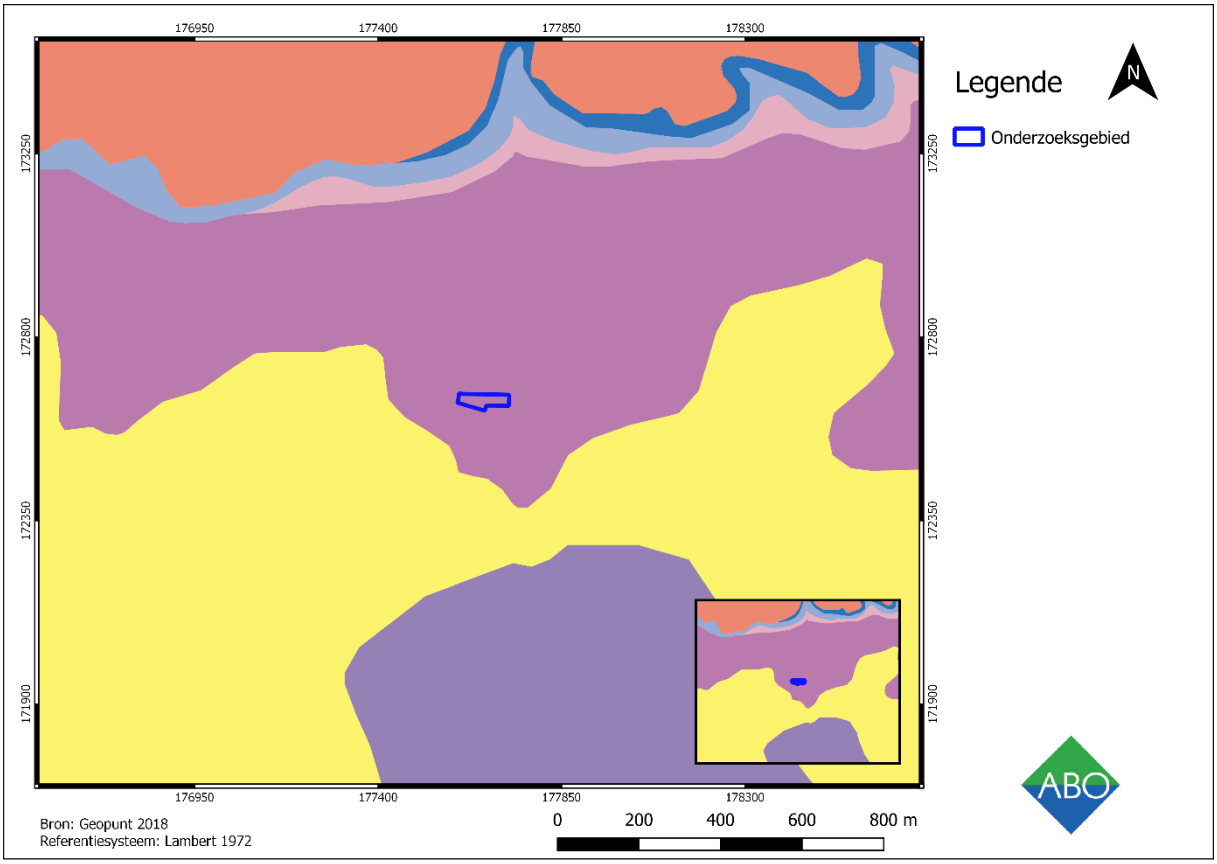
De quartairgeologische sequentie ter hoogte van het studiegebied bestaat volledig uit eolisch zand (ElPw) en leem uit het Weichseliaan en/of hellingsafzettingen uit het Quartair (**Type 1**). Een dergelijke sequentie heeft een relatief klein archeologisch potentieel. De zandige opduikingen nabij waterlopen, gevormd door deze Elpw-afzettingen, waren tijdens paleolithicum en mesolithicum aantrekkingspolen voor bewoning. De sporen die deze jager-verzamelaars achterlieten bestaan voornamelijk uit verspreide vondsten op het toenmalig loopvlak. Als deze loopvlakken kort na gebruik niet worden afgedekt, zoals het geval met type 1, dan is de kans op bewaring van paleolithicum- en mesolithicumsites zeer klein. Ten zuidwesten van het onderzoeksgebied komt ook nog Type 1a voor.

Ten zuiden van het onderzoeksgebied komt ook nog Type 3a voor. De basis van deze quartaire sequentie bestaat uit fluviatiele afzettingen van het Weicheliaan (FLPw). Later in het Weichseliaan werd op deze sedimenten eolisch leem (loeuss) (ELpw) , en mogelijk in beperkte mate leem, afgezet. Hellingsprocessen zorgden in diezelfde periode voor colluviale afzettingen (HQ). Een dergelijke sequentie heeft een inherent archeologisch potentieel omdat opduikingen van bewoning werden beschermd tegen destructie door een bedekkende laag fluvatiel sediment.



Figuur 11: Gedigitaliseerde quartairgeologische kaart (1:10000) met aanduiding van het studiegebied (bron: Geopunt 2018)

3.2.3 TERTIAIRGEOLOGISCHE KAART



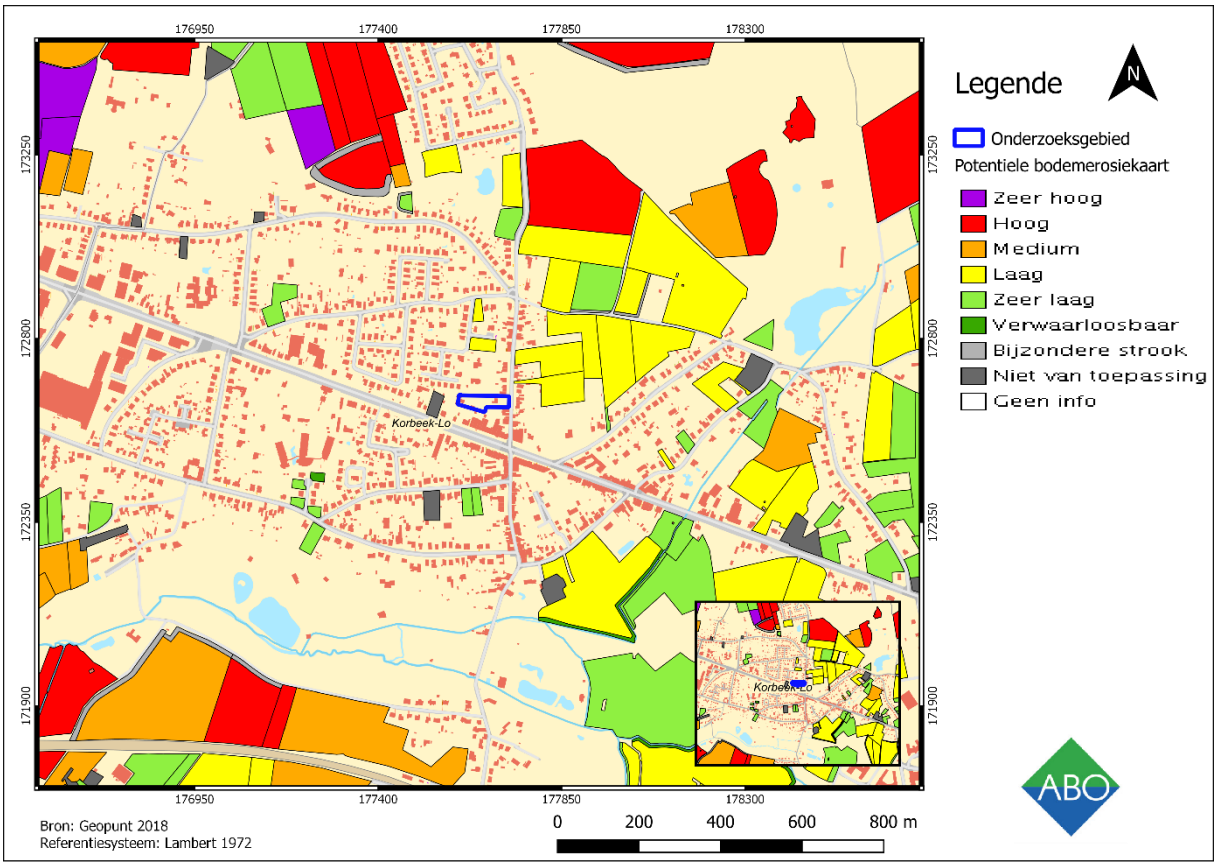
Figuur 12: Gedigitaliseerde tertiairgeologische kaart (1:10000) met aanduiding van het onderzoeksgebied (bron: Geopunt 2018)

Het onderzoeksgebied bevindt zich ter hoogte van de **Formatie van Sint Huibrechts-Hern**. De formatie bestaat uit een dikke laag zand die afgezet werd in een ondiepe binnenzee, ongeveer 32 miljoen jaar geleden. De formatie wordt opgedeeld in twee leden: het Zand van Grimmertingen dat bestaat uit kleiig zand met fossielen en glauconiet; en het Zand van Neerrepen dat uit fijn gelaagd wit zand bestaat.

Niet ver naar het zuiden komt ook nog de Formatie van Brussel voor, met bleekgrijs fijn zand dat kalkhoudend is. Iets verderop ligt de Formatie van Kortrijk.

3.2.4 BODEMEROSIEKAART

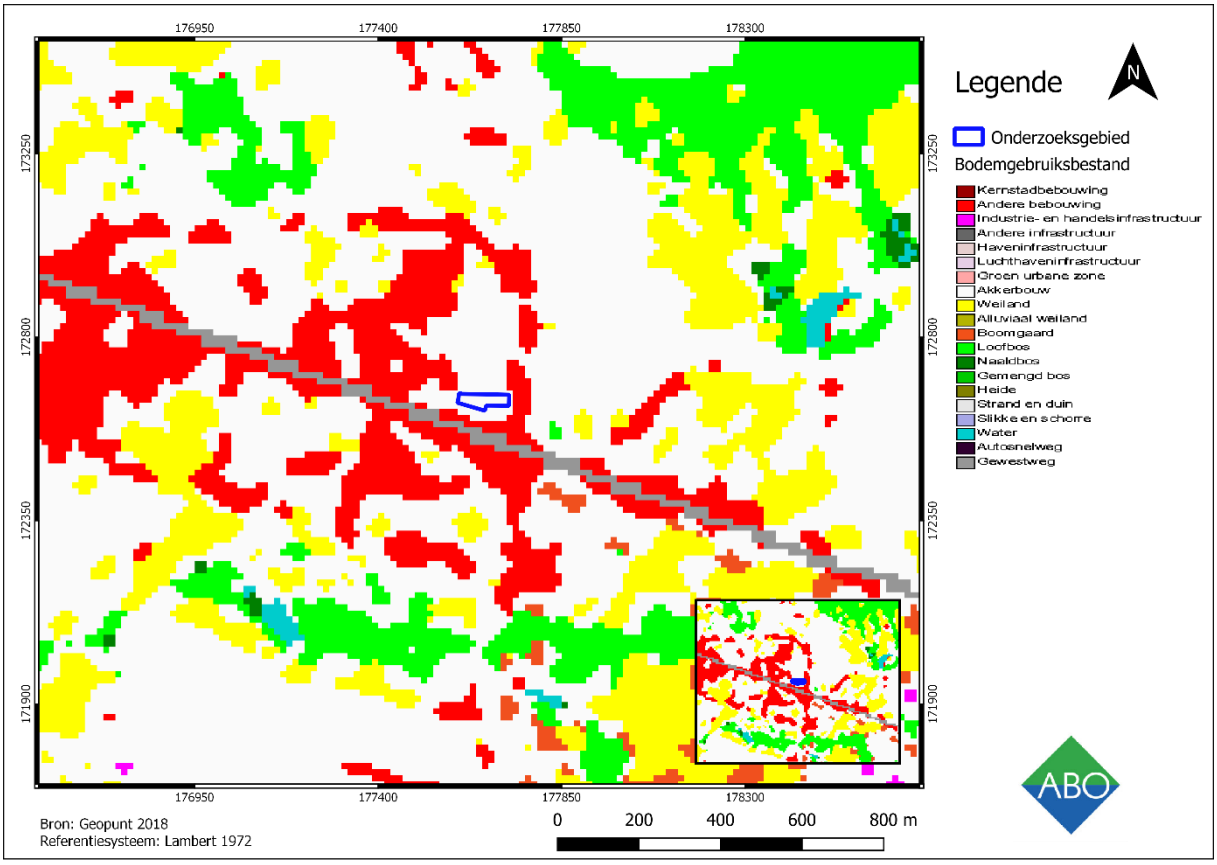
Over het onderzoeksgebied zelf is er geen informatie bekend over de potentiële erosiegraad. In de onmiddellijke omgeving van het perceel is er wel een lage kans in het oosten tot hoge en zeer hoge kans in het noorden. In het zuidoosten is er dan weer een zeer lage kans op erosie. De stijging in potentiele bodemerosie naar het noorden komt waarschijnlijk door de heuvelachtige kenmerken van het terrein en de bijhorende getuigenheuvels in die buurt.



Figuur 13: Bodemerosiekaart (1:10000) met aanduiding van het onderzoeksgebied (bron: Geopunt 2018)

3.2.5 BODEMGEBRUIKSKAART

De bodemgebruikskaart toont aan dat het onderzoeksgebied volledig als akkerland wordt gekarteerd. In de onmiddellijke omgeving van het terrein komt er voornamelijk andere bebouwing en weiland voor. Verder weg is er ook een loofbos op te merken.



Figuur 14: Bodemgebruikskaart (1:10000) met aanduiding van het onderzoeksgebied (blauw) (bron: Geopunt 2018)

4 ASSESSMENTRAPPORT: ARCHEOLOGISCHE VOORKENNIS

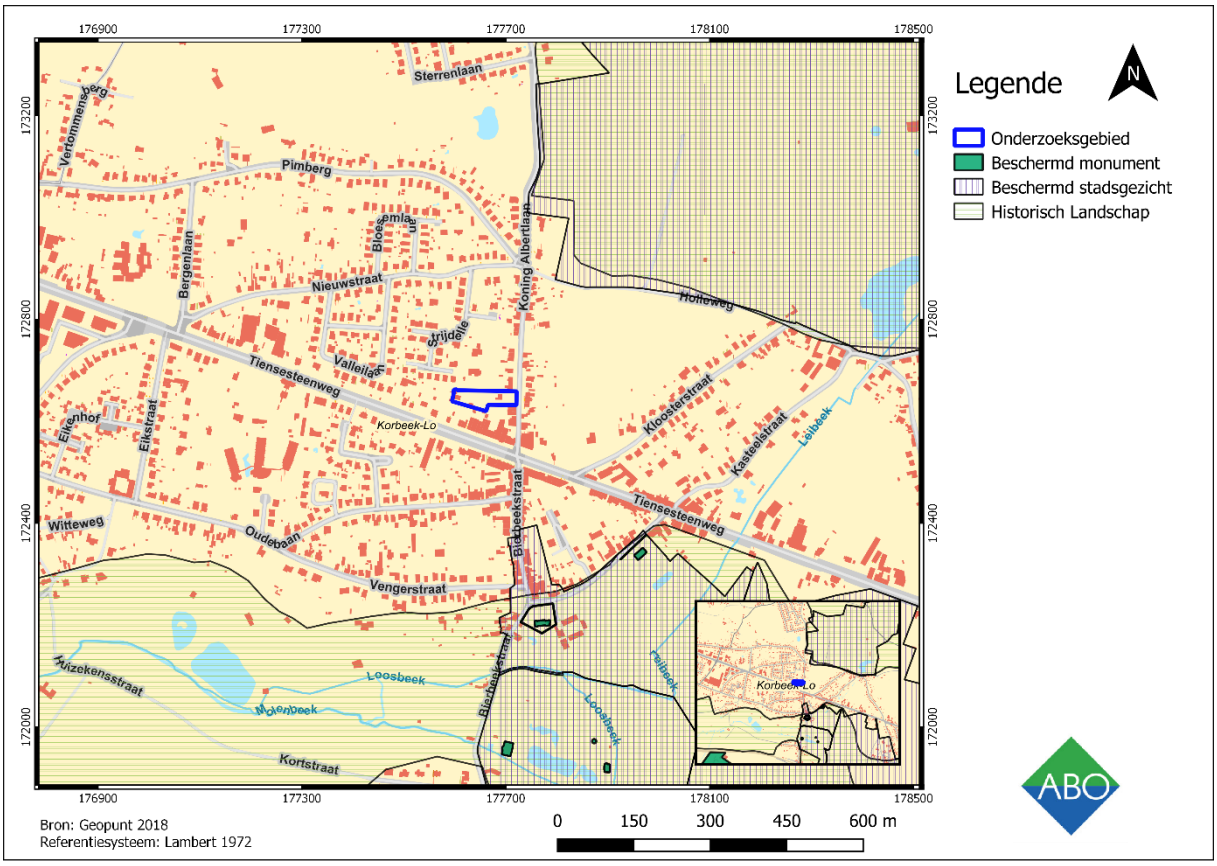
Geraadpleegde bronnen hoofdstuk 3 met betrekking tot archeologische voorkennis	Toelichting
Inventarissen	
Inventaris Archeologische zone	Buiten archeologische zone
Gekende Erfgoedwaarden	Relevant, cf. 4.1.1
Inventaris Bouwkundig erfgoed	Relevant, cf. 4.1.2
Beschermde stads- en dorpsgezichten	Relevant, cf. 4.1.1
Centraal Archeologische Inventaris	Relevant, cf. 4.1.3
Inventaris Historische stadskern	Niet van toepassing
Inventaris gebieden waar geen archeologie te verwachten valt (GGA)	Niet van toepassing
Wereldoorlog relicten	Niet van toepassing
Cartografische bronnen	
Frickxkaart (ca. 1745)	Niet relevant, maar wel vermeld, cf. 4.2.1
Ferrariskaart (ca. 1771-1778)	Relevant, cf. 4.2.2
Atlas der Buurtwegen (ca. 1841)	Relevant, cf. 4.2.3
Vandermaelen kaarten (1846- 1854)	Relevant, cf. 4.2.4
Popp kaarten (1842-1879)	Relevant, cf. 4.2.5

Figuur 15: Tabel met geraadpleegde bronnen

4.1 INVENTARISSEN ONROEREND ERFGOED

De overzichtskaart van Geoportaal Onroerend Erfgoed geeft voor het gebied rondom het studiegebied meldingen van beschermde monumenten, cultuurhistorische landschappen, zones opgenomen in de Centraal Archeologische Inventaris en bouwhistorische relicten.

4.1.1 GEKENDE ERFGOEDWAARDEN M.B.T. HET ONDERZOEKSGEBIED



Figuur 16: De erfgoedwaarden met betrekking tot het onderzoeksgebied. (1:8000) (Bron: Geopunt 2018)

Het onderzoeksgebied zelf bevindt zich niet in een zone met gekende erfgoedwaarden. De nabije omgeving heeft echter wel enkele zones die vastgesteld zijn als erfgoed.

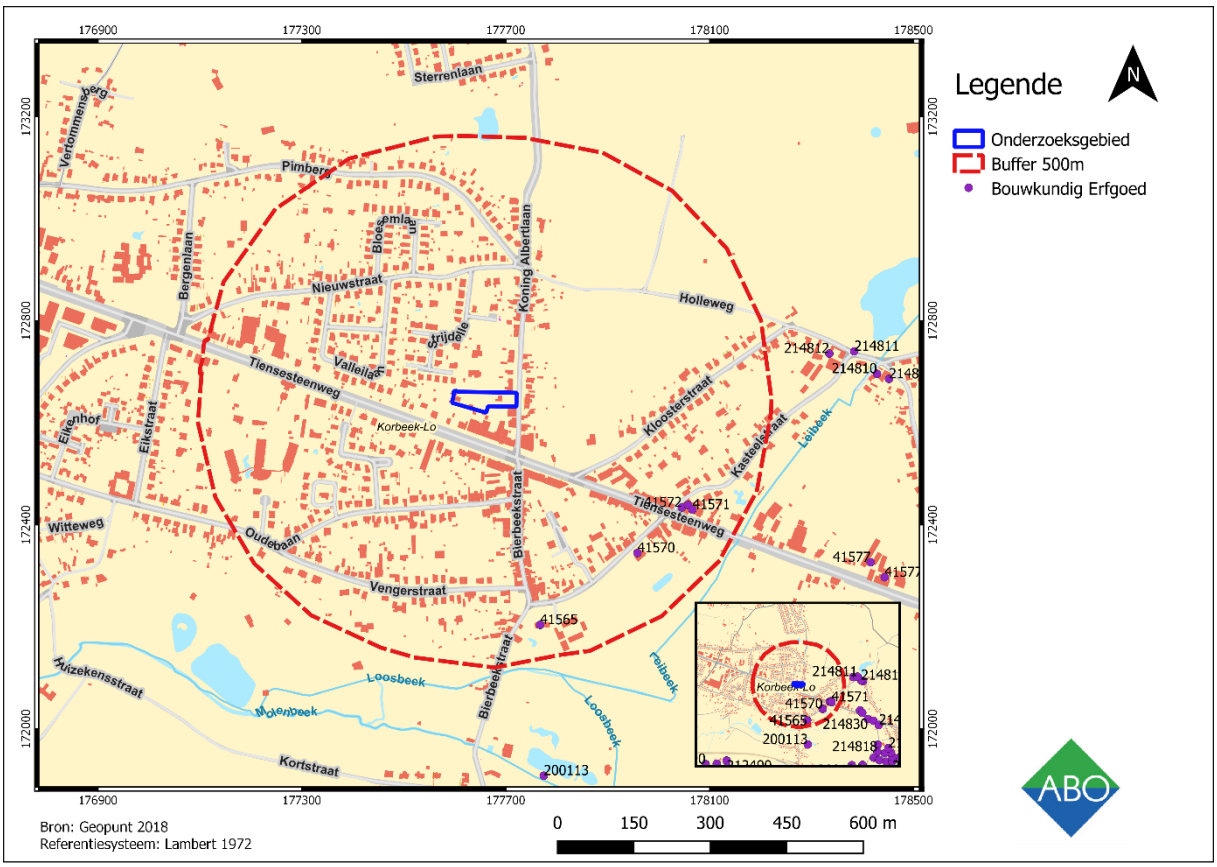
De nabijgelegen dorpskern van Korbeek-Lo is vastgesteld als bouwkundig geheel omwille van de dichte bebouwing met open ruimtes en de aanwezige parochiekerk met haar kerkhof, dat ongeveer 400 begraafplaatsen kent. Vanwege deze landelijke en structurele kenmerken is deze dorpskern sinds 1999 ook als stads- of dorpsgezicht beschermd. De historische waarde speelt hierin een belangrijke rol. Iets ten noorden van het onderzoeksgebied geniet Domein Hottat dezelfde bescherming sinds 1992. Dit 75 hectare groot terrein, dat ongeveer voor een derde uit een park bestaat, werd in de 18e eeuw bij het kasteel van Korbeek aangelegd en in 1840 vernieuwd. Het domein is een van de meest typische 19e-eeuwse parken uit de buurt met een Engelse landschapsstijl en een uitzonderlijke dendrologische collectie.

Ook zijn er in de buurt ook enkele terreinen als historische tuinen en parken geklasseerd. Het is opvallend hoeveel verschillende domeinen zich rond het onderzoeksgebied bevinden. Het eerder besproken domein Hottat is ook opgenomen in de inventaris landschappelijk erfgoed als historische

tuin of park. Daarnaast is ook het Park van het Kasteel Vijverhof opgenomen in deze inventaris. Deze tuin van 4,5 hectare uit de 19eeuw is een goed voorbeeld van de vroeg-landschappelijke stijl. Het park is ook beschermd als historisch stads- of dorpsgezicht sinds 2000. Gelijkaardig is het Park van het Hof ten Hooilaard, een landschappelijk domein van 6 hectare groot dat is aangelegd in 1850. Ten zuiden van het onderzoeksgebied bevinden zich ook de Pastorietuin van de Heilige Kruisparochie uit de 18e eeuw en Herenboerenparkje van de Korbeekhoeve dat uit het derde kwart van de 19e eeuw stamt.

Tenslotte vallen er ook enkele monumenten op te merken in de nabijheid van het onderzoeksgebied. Het gaat hier meestal om gebouwen die binnen de reeds vernoemde beschermde of vastgestelde zones en domeinen liggen. Meer specifiek betreft het hier de parochiekerk Heilig Kruis met kerkhofmuur die beschermd is sinds 1999, de Pastorie Heilig Kruisparochie met bijhorende tuin, het Kasteel Vijverhof dat beschermd is sinds 2000 en het tuinpaviljoen van het Vijverhof.

4.1.2 INVENTARIS BOUWKUNDIG ERFGOED



Figuur 17: Meldingen uit de Inventaris Onroerend Erfgoed binnen de 500m van het studiegebied (Inventaris Onroerend Erfgoed, 2018) (1:8000)

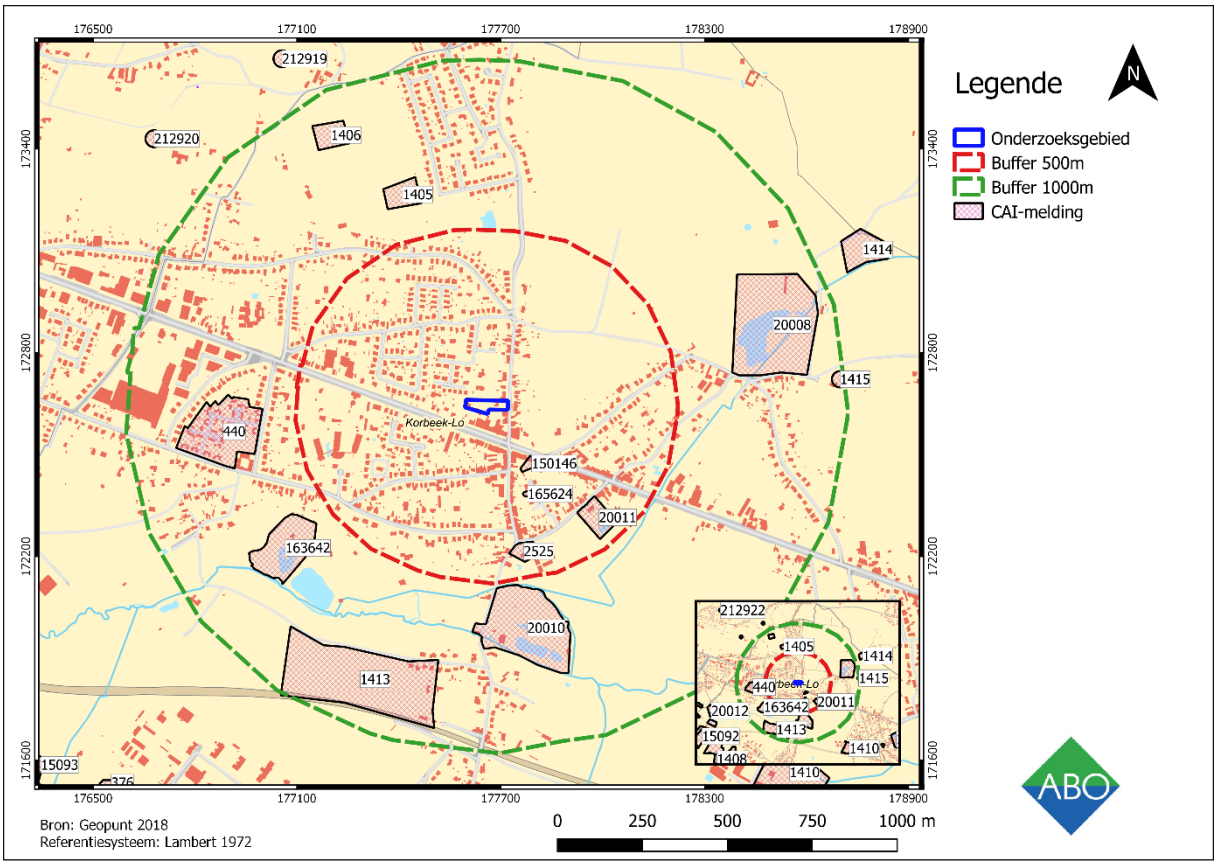
Ter hoogte van het onderzoeksgebied zijn er geen bouwkundige relicten op te merken. Aangezien de ligging van het onderzoeksgebied zo dicht bij de dorpskern van Korbeek-Lo ligt, zijn er in dit opzicht wel enkele relevante relicten. Zo is er de Parochiekerk Heilig Kruis, die zich in het midden van een ommuurd kerkhof bevindt (41565). Het gebouw dateert uit de 17e eeuw, maar is in de loop van de jaren meermaals uitgebreid en gerenoveerd. Ten oosten van de kerk bevindt zich de Pastorie Heilig Kruisparochie met tuin (41570), die in 1752 gebouwd werd. De pastorie maakte vroeger deel uit van de norbertijnenabdij van Park in Heverlee. Verder zijn er nog twee dorpswoningen die mee het beeld

van Korbeek-Lo bepalen. Het gaat hier om een woning uit 1725 (41572) en een burgerhuis (41571), ook uit de 18e eeuw.

ID	Adres	Naam	Datering
41565	Bierbeekstraat zonder nummer, Bierbeek (Vlaams-Brabant)	Parochiekerk Heilig Kruis	17e eeuw
41570	Pastoriestraat 54, Bierbeek (Vlaams-Brabant)	Pastorie Heilig Kruisparochie met tuin	18e eeuw
41572	Tiensesteenweg 149-151, Bierbeek (Vlaams-Brabant)	Dorpswoning van 1725	18e eeuw
41571	Tiensesteenweg 153, Bierbeek (Vlaams-Brabant)	Burgerhuis met laadvenster	18e eeuw

Figuur 18: Tabel met de locatie van het relevant bouwkundig erfgoed

4.1.3 CENTRALE ARCHEOLOGISCHE INVENTARIS (CAI)



Figuur 19: Alle CAI-meldingen binnen een straal van 500 en 1000 meter. (1:12000)

Binnen een straal van 500 meter rond het onderzoeksgebied komen vier CAI-meldingen voor tussen de Romeinse periode en Nieuwe Tijd. Deze meldingen bevinden zich allemaal in de omgeving van de dorpskern van Korbeek-Lo. Het gaat hier om een middeleeuws tracé dat waarschijnlijk liep van de Kloosterstraat naar de Oude Baan (150146), een Romeinse vondstcollectie van bouwmaterialen die

mogelijk wijst op de aanwezigheid van een villa (165624), een site met walgracht op de huidige locatie van de pastorij (20011) en een oude versie van de huidige parochiekerk uit de middeleeuwen (2525); mogelijks gebouwd rond 1107.

In een straal van 1000 meter rond het onderzoeksgebied komen nog een heel aantal CAI-meldingen voor. Het gaat hier om verschillende dateringen van de steentijd tot de nieuwe tijd. Zo is er melding van een Romeinse vondstencollectie van bouwmateriaal die wederom zou kunnen wijzen op de aanwezigheid van een villa (1413). Ook een graf met onderaardse gang en kelder stamt uit dezelfde periode (1415). Verder zijn er enkele middeleeuwse meldingen van een watermolen die bij het eerder vernoemde Vijverhof hoorde (20010), de molen werd voor het eerst vermeld in 1367. Ook enkele oude kasteelresten, niet ver gelegen van het huidige Korbeeks Kasteel, stammen uit de middeleeuwen (20008). Tenslotte zijn er enkele sporen van steentijd aangetroffen (440, 1405, 1406). Het gaat hier om silex afslagen en ander lithisch materiaal. In een enkel geval is het moeilijk om de resten te dateren door bioturbatie en erosie, zoals bij de kuilen. Andere vondsten zijn soms bij oppervlakteprospectie aangetroffen, wat ook kan wijzen op erosie. De steentijdvondsten bevinden zich niet langs de huidige waterlopen in het landschap.

ID	Adres	Naam	Datering
150146	Tiensesteenweg 122-124, Bierbeek (Vlaams-Brabant)	Gevulde holle weg	Late Middeleeuwen
165624	Korbeekhof zonder nummer, Bierbeek (Vlaams-Brabant)	Romeinse vondstenconcentratie gebouw	Romeinse Periode
20011	Pastoriestraat 40, Bierbeek (Vlaams-Brabant)	Site met walgracht	Nieuwe Tijd
2525	Pastoriestraat zonder nummer, Bierbeek (Vlaams-Brabant)	Oude parochiekerk	Middeleeuwen
20010	Bierbeekstraat zonder nummer, Bierbeek (Vlaams-Brabant)	Watermolen	Late Middeleeuwen
1413	Kortstraat 23, Bierbeek (Vlaams-Brabant)	Vondstencollectie bouwmateriaal	Romeinse Periode
163642	Huizekensstraat 2, Bierbeek (Vlaams-Brabant)	Lusthof	Nieuwe Tijd
440	Eikenhof 16, , Bierbeek (Vlaams-Brabant)	Mogelijke sporen en kuilen	Steentijd

1406	Pimberg, zonder nummer, Bierbeek (Vlaams-Brabant)	Artefacten waaronder geretoucheerde afslag uit silex	Steentijd
1405	Sterrenlaan 36, Bierbeek (Vlaams-Brabant)	Artefacten uit silex	Steentijd
20008	Holleweg 3, 3360 Bierbeek (Vlaams-Brabant)	Neerhof-opperhofstructuur	Middeleeuwen
1415	Varenberg 15, Bierbeek (Vlaams-Brabant)	Urnengraf of tumulusgraf	Romeinse Periode

Figuur 20: overzichtstabel CAI

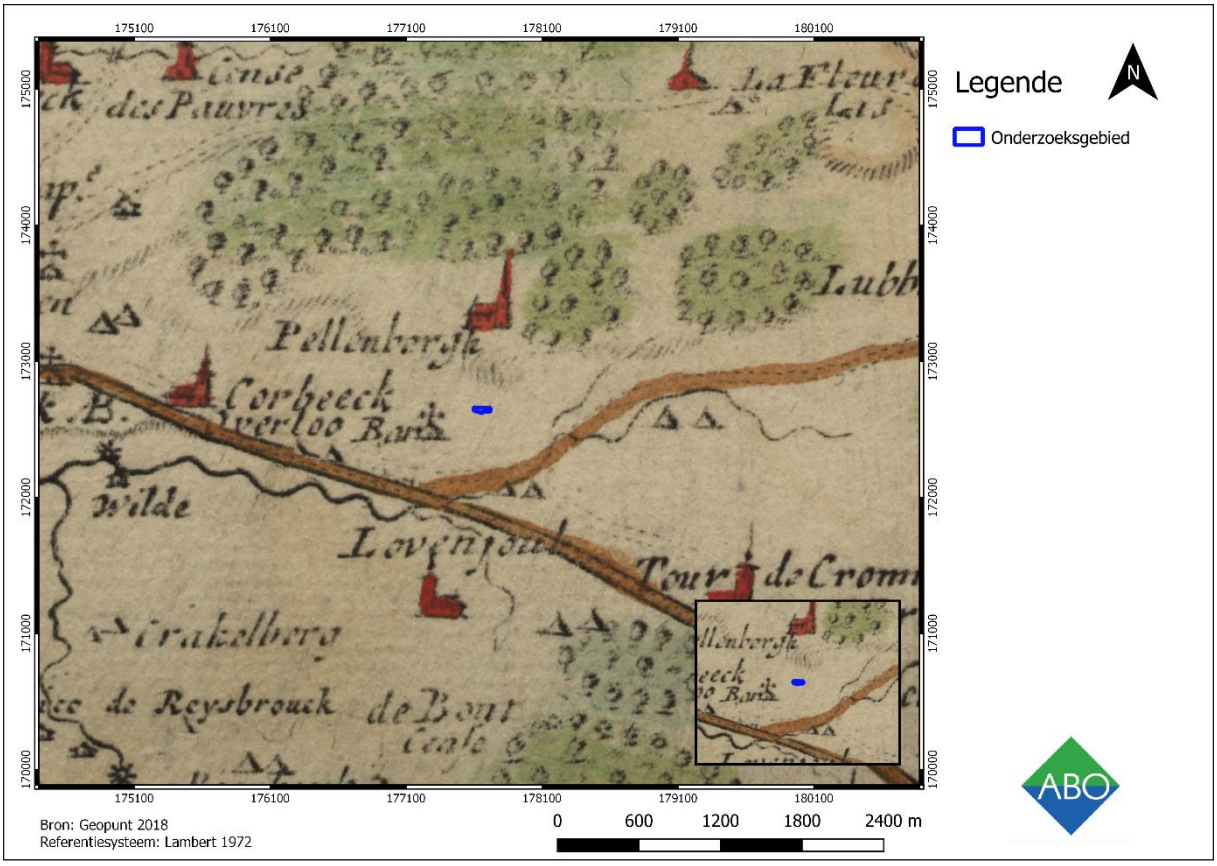
4.1.4 HISTORISCH KADER

Over de ontstaansdatum van Korbeek-Lo is zeer weinig bekend. Er zijn resten gevonden van prehistorische bewoning op de Sint-Martinusberg en in de regio is er ook bewijs van een Romeinse aanwezigheid. De eerste schriftelijke bewijzen van Korbeek-Lo komen uit 1107, toen het dorp werd omschreven als *Corbeke*. De oude parochiekerk zou echter al uit 1102 stammen. In 1282 was Hendrik van Kerster de heer van *Corbeke*, waarna ook de familie Witthem en Vrancx die positie bekleedden. Die laatste, Augustijn Vrancx, kocht in 1561 de hoge rechtsmacht af van de hertog van Brabant. Op religieus vlak was de Heilig-Kruisparochie van *Corbeke* tot 1481 in handen van de abdij van Sint-Truiden, waarna de tiendheffing overgenomen werd door de abdij van Park van Heverlee. In 1503 zouden zij ook de parochiedienst overnemen. Korbeek-Lo was gedurende deze periode een belangrijk landbouwdorp met verschillende hoeves en werkplaatsen die gespecialiseerd waren in brouwen en steenbakken. In de daaropvolgende eeuwen maakte Korbeek-Lo deel uit van het hertogdom Brabant, waarna het een paar keer van bewind veranderde. Na de Belgische onafhankelijkheid behoorde de gemeente tot Leuven. Na een turbulente periode tijdens de wereldoorlogen waarbij het dorp niet werd gespaard van verwoesting, werd het in 1977 bij Bierbeek gevoegd, een gemeente die reeds sinds 1034 vernoemd werd als *Birbais*.

4.2 CARTOGRAFISCHE BRONNEN

4.2.1 FRICXKAART (CA. 1712)

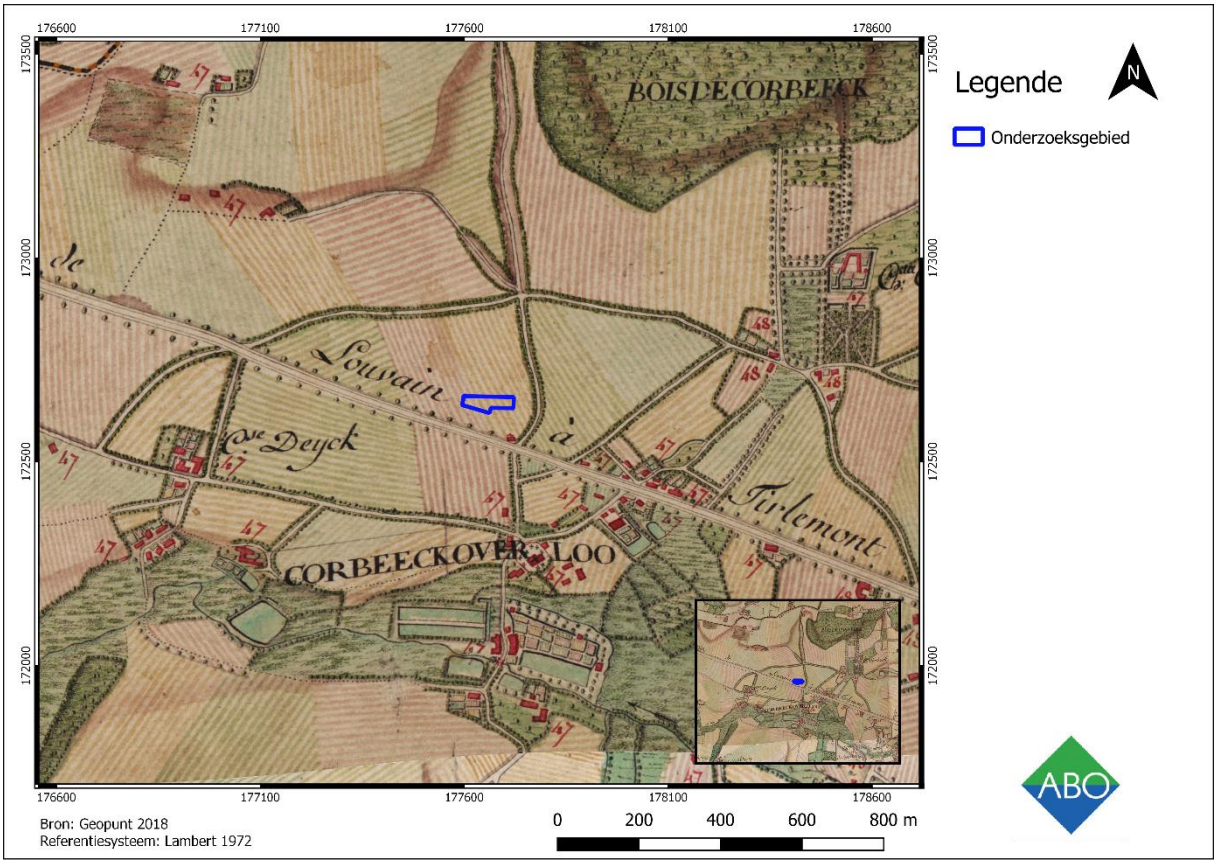
Op de Fricxkaart is het onderzoeksgebied ten oosten van *Corbeeck Over Loo* (Korbeek-Lo) gelegen, niet zo ver van de weg die tussen Leuven en Tienen loopt. Naar het noorden is *Pellenbergh* (Pellenberg) gelegen, in het zuiden is *Lovenjoul* (Lovenjoel) gekarteerd. Het onderzoeksgebied is volgens de kaart tussen verschillende heuvels gelegen, iets ten noorden van een waterweg die misschien de Molenbeek voorstelt. Omwille van het gebrek aan detail is de Fricxkaart verder niet relevant voor dit onderzoek.



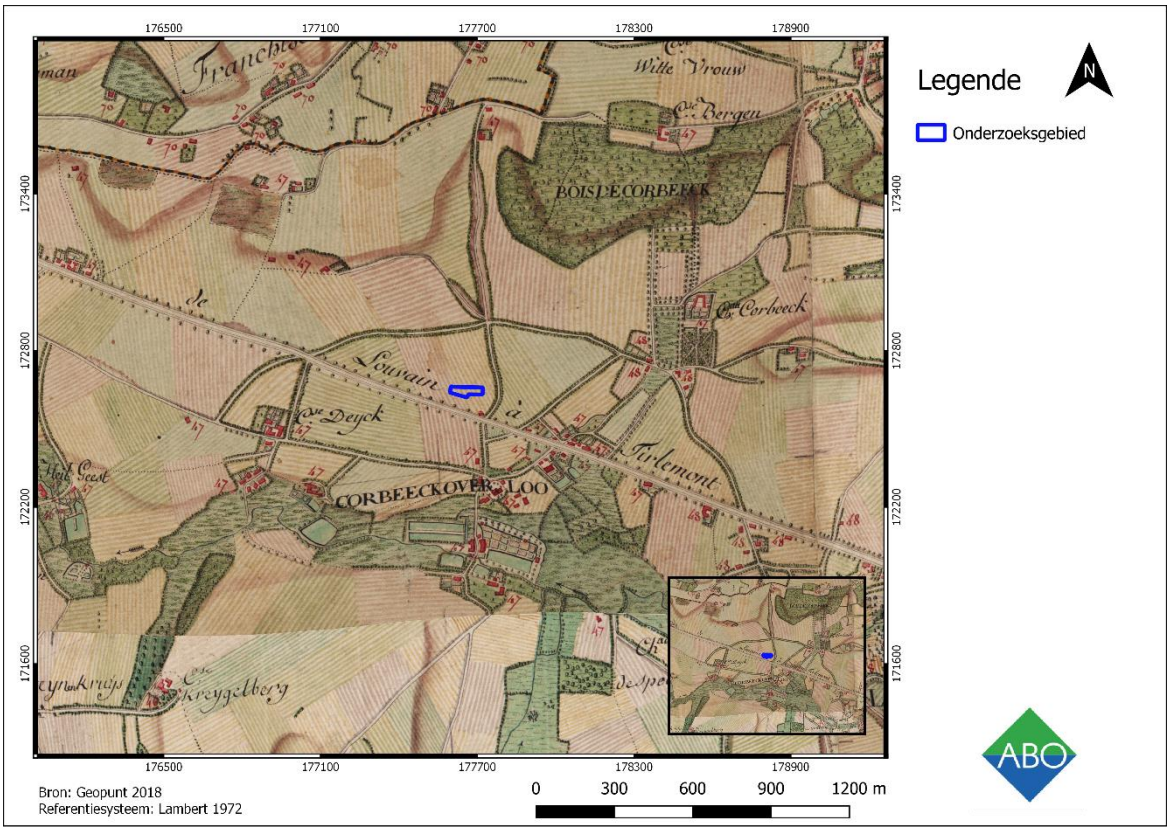
Figuur 21: Fricxkaart (1:30000) met aanduiding van het onderzoeksgebied (blauw) (bron: Geopunt 2018)

4.2.2 FERRARISKAART (CA. 1771- 1778)

Op de Ferrariskaart of *Carte de Ferraris* is het onderzoeksgebied al veel preciezer gekarteerd naast de *Chaussée de Louvain à Tirlemont* of Tiensesteenweg. Aan de overkant van de baan ligt het centrum van *Corbeeck over Loo* (Korbeek-Lo), dat zich rond de kerk en bijhorend kerkhof centreert. Niet ver naar het oosten ligt *Lovenjoul* (Lovenjoel). Ten noordoosten van het onderzoeksgebied is het *Chateau de Corbeeck* (Kasteel Korbeek) te zien. De regio wordt gedomineerd door akkerland en stukken bos, zoals het *Bois de Corbeeck* en het *Bois de Pellenbergh*. De Ferrariskaart toont aan dat het onderzoeksgebied niet bebouwd is.



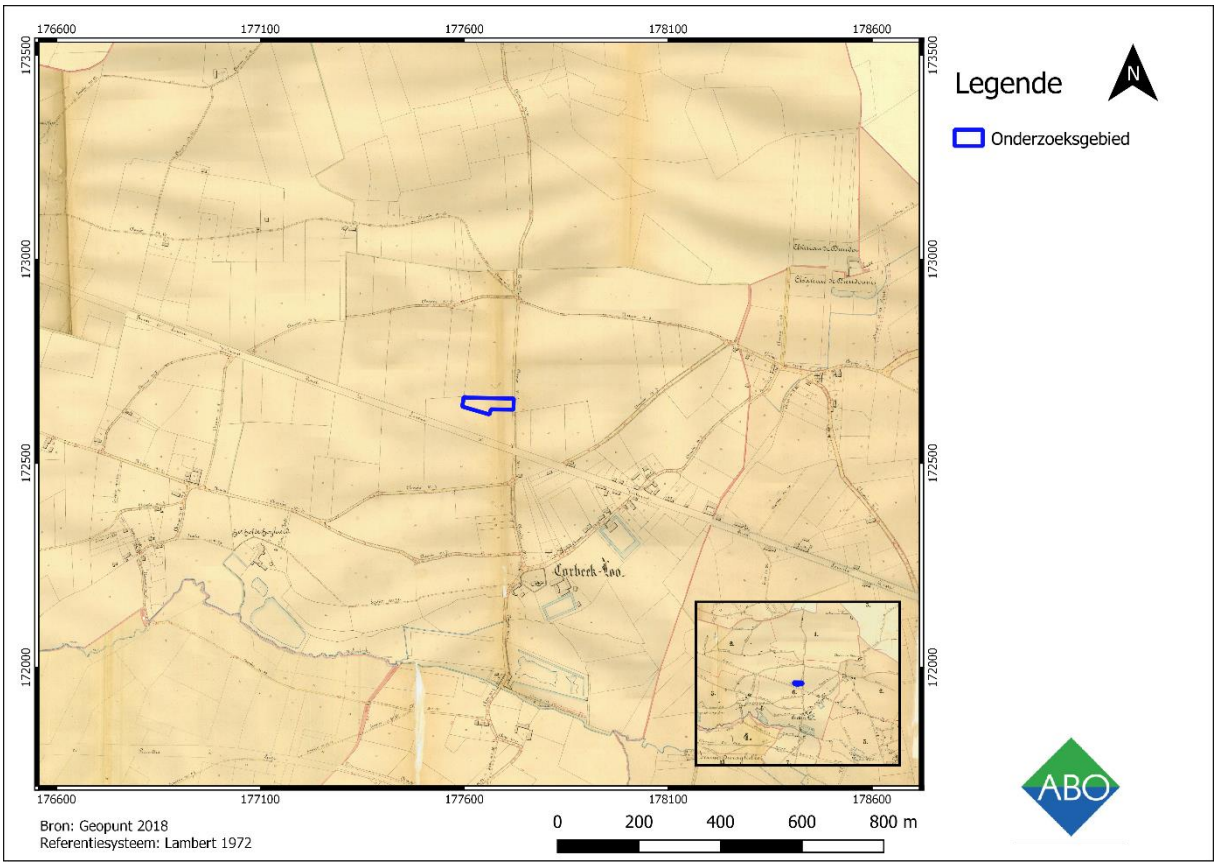
Figuur 22: Ferrariskaart (1:10000) met aanduiding van het onderzoeksgebied (blauw) (bron: Geopunt 2018)



Figuur 23: Ferrariskaart (1:15000) met aanduiding van het onderzoeksgebied (blauw) (bron: Geopunt 2018)

4.2.3 ATLAS DER BUURTWEGEN (CA. 1841)

Op de Atlas der Buurtwegen is te zien dat de huidige Koning Albertlaan hetzelfde traject volgt als tegenwoordig, iets dat nog niet duidelijk was op de Ferrariskaart. Het onderzoeksgebied is nog steeds onbewoond. In Corbeek-Loo (Korbeek-Lo) is een zeer bescheiden bevolkingsgroei te merken, aangezien er iets meer huizen zijn bijgebouwd in het centrum. Het zuidelijk gelegen Bierbeek was op dat moment een van de grotere dorpen in de regio.

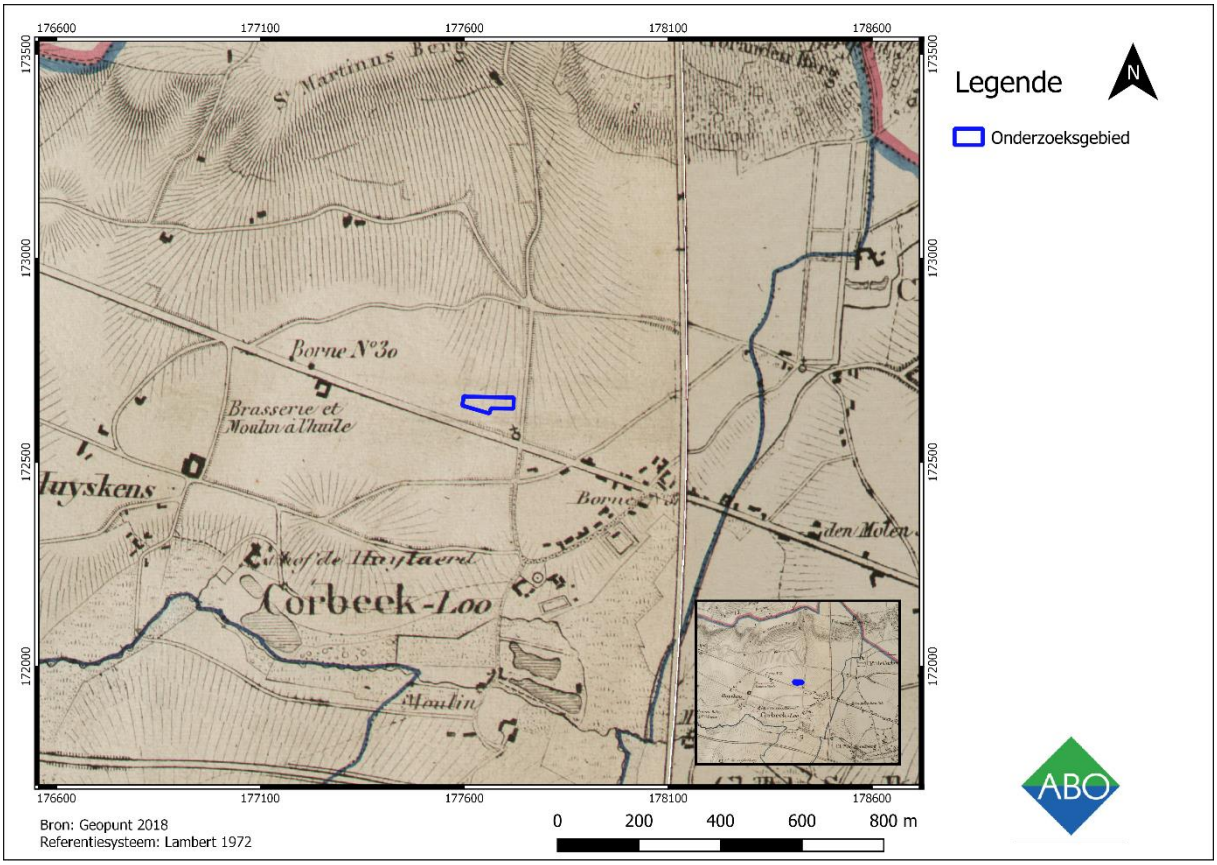


Figuur 24: Atlas der Buurtwegen (1:10000) met aanduiding van het onderzoeksgebied (blauw) (bron: Geopunt 2018)

4.2.4 VANDERMAELENKAART (CA. 1846-1854)

Op de Vandermaelenkaart staan een heel aantal meer details dan op de vorige kaarten. Zo valt op hoeveel kastelen en domeinen zich in de buurt van het onderzoeksgebied bevinden, zoals het Kasteel van Spelberg en het Kasteel van Korbeek. Verder zijn er ook een aantal steenmolens in de directe omgeving. Op de hoek van de huidige Koning Albertlaan en de Tiensesteenweg is een religieus object te zien, zoals ook al op de Ferrariskaart was ingetekend. Het onderzoeksgebied is tevens nog niet bewoond. Op de kaart staan ook enkele waterwegen aangeduid, zoals de zuidelijk gelegen *Bierbeekschen Waterloop*.

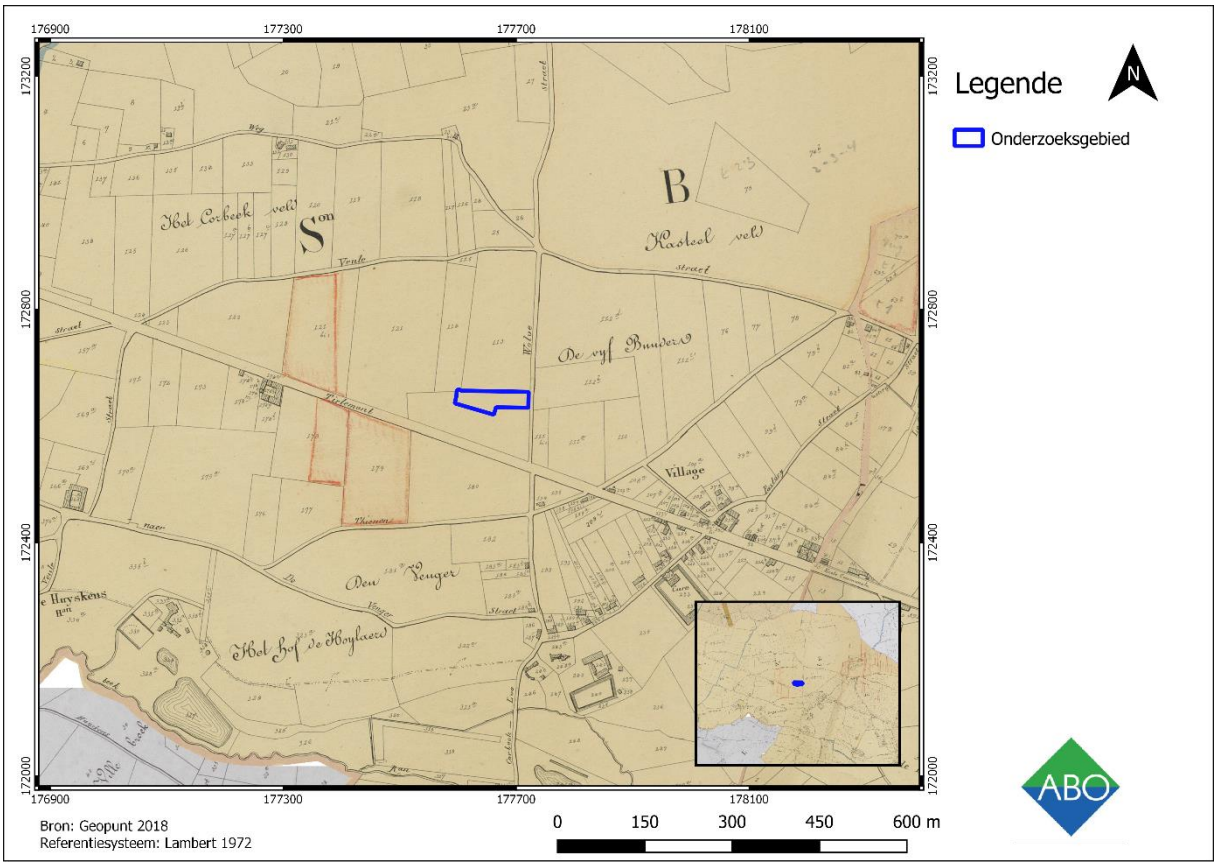
22



Figuur 25: Vandermaelen kaart (1:10000) met aanduiding van het onderzoeksgebied (blauw) (bron: Geopunt 2018)

4.2.5 POPPKAART (CA. 1842-1879)

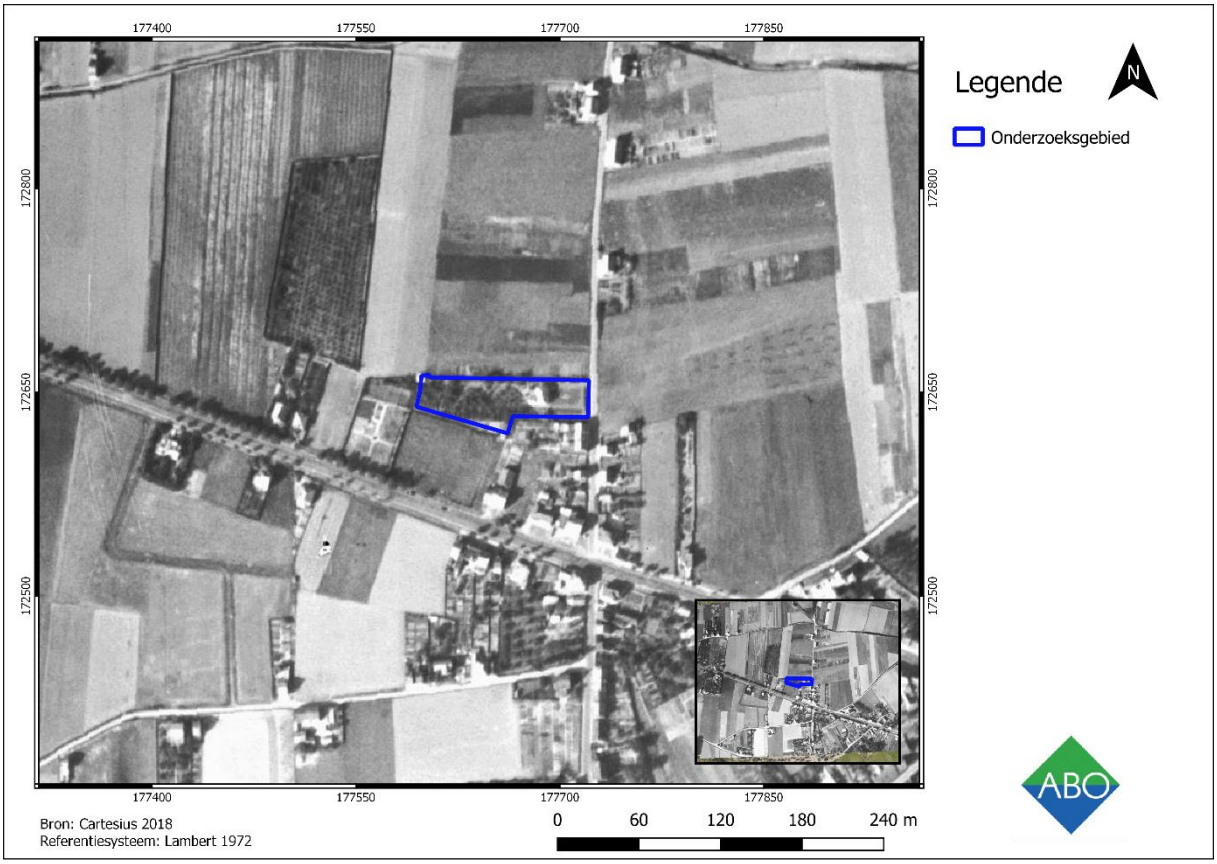
De Poppkaart vertoont een iets opvallendere bevolkingsstijging in vergelijking met de voorgaande kaarten, al is het onderzoeksgebied nog steeds niet bewoond. De aangelegen Koning Albertlaan wordt op dat moment als de *Wolve Straet* gekarteerd. Ook zijn de nabijgelegen spoorwegen aangeduid. Verder zijn er weinig verschillen op te merken, al valt het op dat het perceel haar huidige vorm nog lang niet heeft.



Figuur 26: Poppkaart (1:8000) met aanduiding van het onderzoeksgebied (blauw) en de huidige situatie (bron: Geopunt 2018)

4.2.6 NA 1900

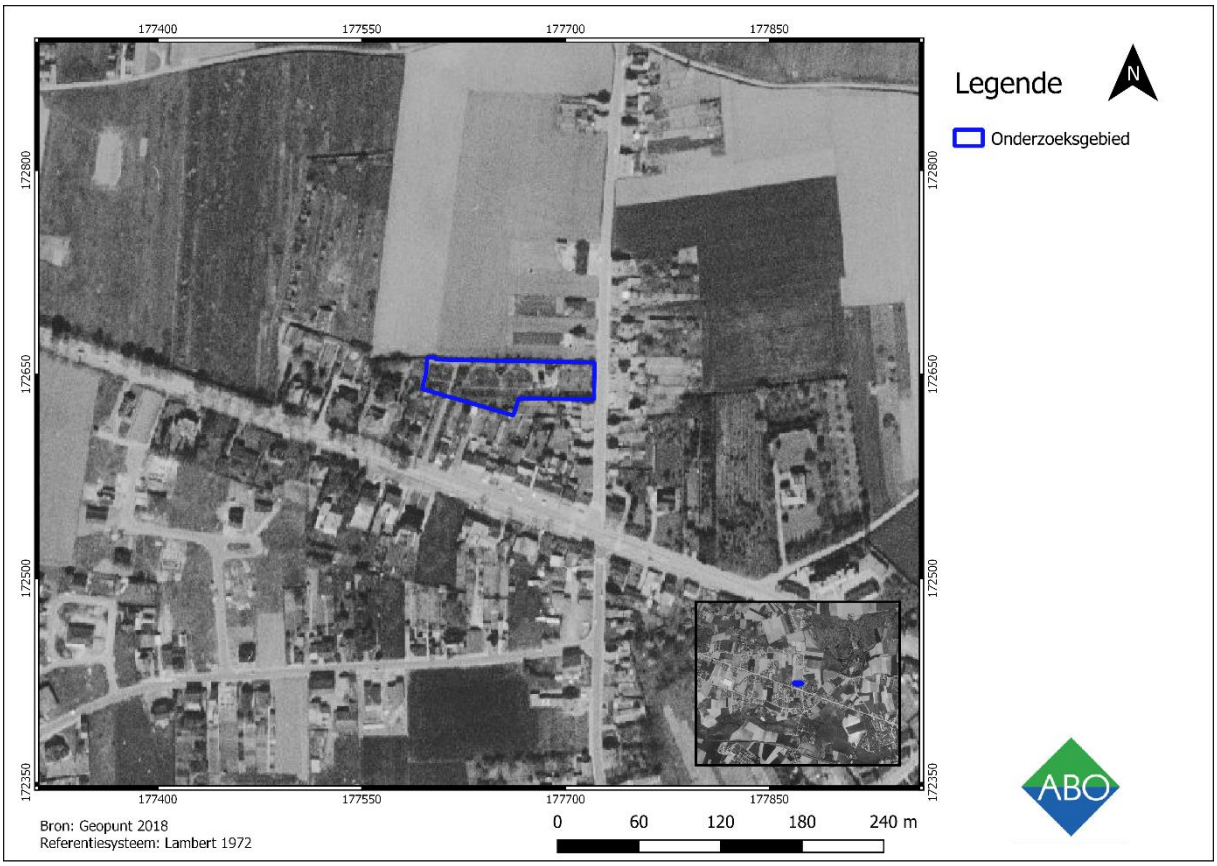
Op een luchtfoto uit 1947-1954 is er voor het eerst bebouwing te zien op het onderzoeksgebied. Hoewel de foto vrij troebel is, lijkt het huidige pand toch op het perceel te staan. Het overige stuk grond is bebost en aangeplant met groen. In vergelijking met de 19e eeuw, stijgt de bevolking in de 20e eeuw meer gestaag (van 766 inwoners in 1846 tot 1.638 inwoners in 1910). Dit is ook merkbaar aan een stijging van het aantal huizen. De rest van de Koning Albertlaan is echter nog niet sterk bebouwd. Ook gemeentes als Lovenjoel en Bierbeek groeien verder, al blijft het landelijk karakter van de regio nog wel bewaard.



Figuur 25: Kaart (1:8000) met aanduiding van het onderzoeksgebied (blauw) en de huidige situatie (bron: Geopunt 2018).

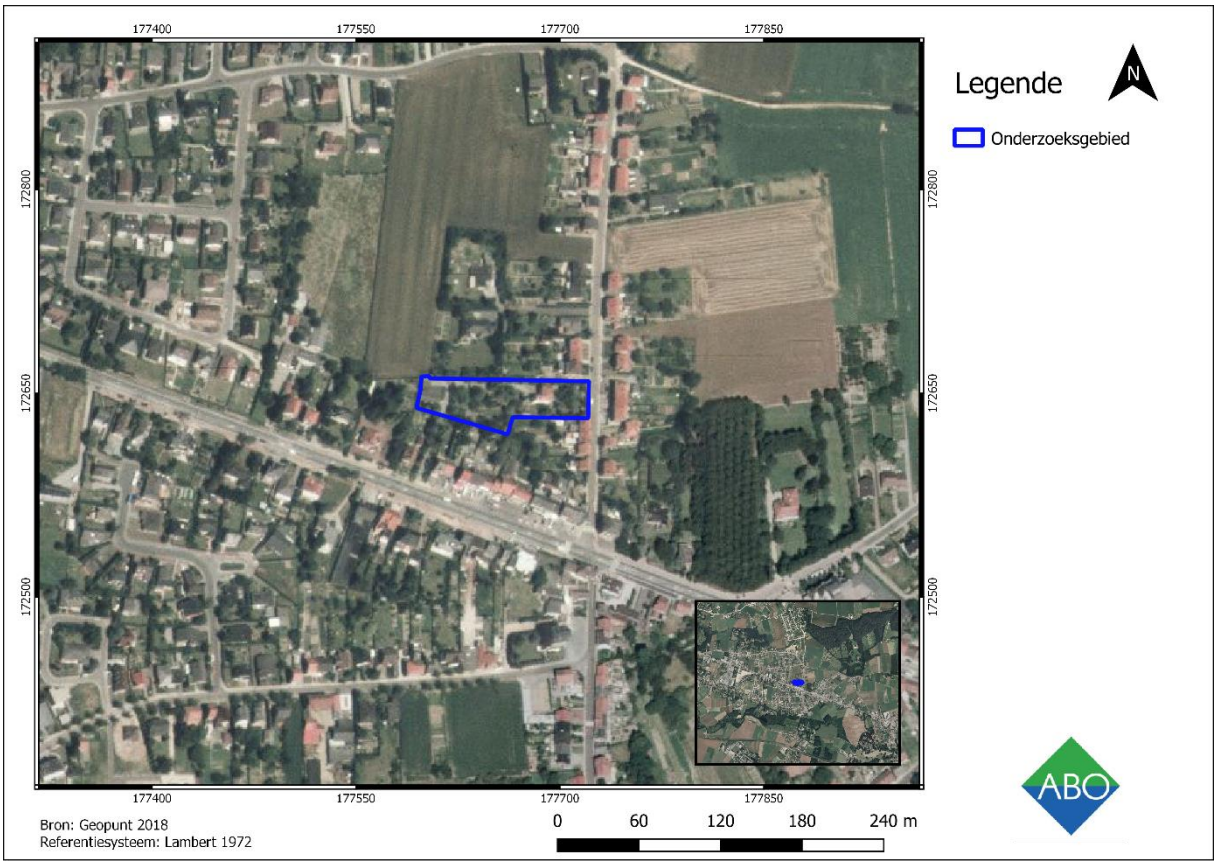
4.3 RECENTE LANDSCHAPSVERANDERINGEN

De orthofoto uit 1971 toont een sterke uitbouw van het bewoonde oppervlak in de regio, wat ook blijkt uit het aantal bebouwde percelen aan de Tiensesteenweg. In de Koning Albertlaan zijn er ook meer huizen aanwezig dan 20 jaar daarvoor. Het centrum van Korbeek-Lo is niet langer enkel gecentreerd rond de kerk, maar begint zich ook steeds meer naar de Tiensesteenweg te verplaatsen. Op het onderzoeksgebied zelf zijn weinig veranderingen merkbaar.



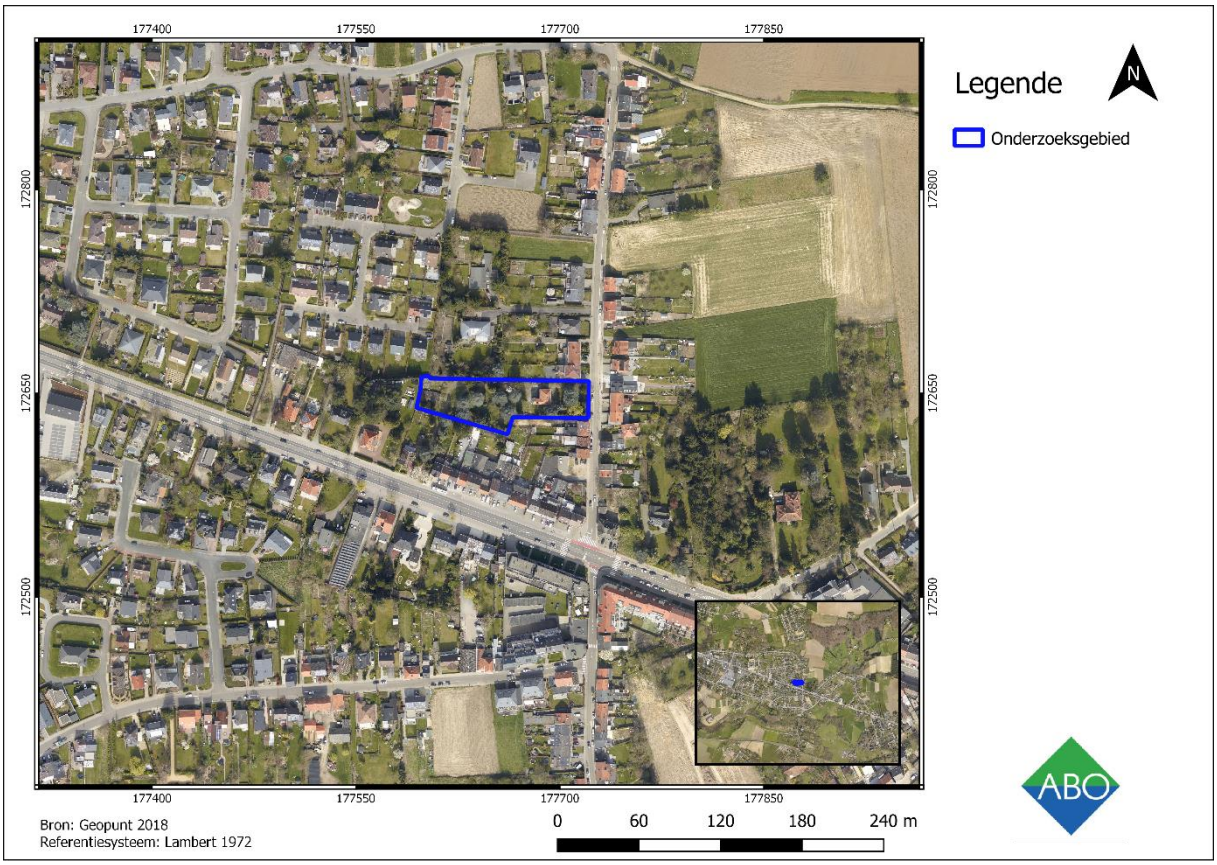
Figuur 27: Orthofotomozaïek (1:3000), kleinschalig, zomeropnamen, panchromatisch (1971) met weergave van het studiegebied (blauw) (bron: Geopunt 2018)

De orthofoto uit 1991 toont een doorgedreven verkaveling van de regio. Veel akkers die in 1971 nog landbouwgebied waren zijn nu omgevormd tot woonwijken. Het gebied ten noorden van de Tiensesteenweg, waar het onderzoeksgebied ook gelegen is, wordt steeds drukker bewoond.



Figuur 28: Orthofotomozaïek (1:3000), kleinschalig, zomeropnamen, panchromatisch (1991) met weergave van het studiegebied (blauw) (bron: Geopunt 2018)

De orthofoto uit 2013-2015 toont minder significante verschillen. Her en der zijn enkele woonwijken verder uitgebreid. Op het onderzoeksgebied staat het 20e eeuwse huis nog steeds, al zijn er ook enkele bijgebouwen zoals een garage in het tuingedeelte opgericht.



Figuur 29: Orthofotomozaïek (1:3000), grootschalig, zomeropnamen, panchromatisch (2018) met weergave van het studiegebied (blauw) (bron: Google Maps 2018)

5 BESLUIT

5.1 INTERPRETATIE EN DATERING

Op basis van landschappelijke en archeologisch/historische gegevens kan er een inschatting worden gemaakt van de aard en ouderdom van eventuele archeologische vindplaatsen ter hoogte van het studiegebied.

Het onderzoeksgebied is gelegen in een zijstraat van de Tiensesteenweg, ter hoogte van het dorpscentrum van Korbeek-Lo (Vlaams-Brabant). De regio is doorheen de 20e eeuw sterk volgebouwd met woningen, waardoor het onderzoeksgebied zich volledig omringd ziet door andere percelen en de Koning Albertlaan. Het perceel zelf bestaat voornamelijk uit groenaanplanting met loof- en naaldbomen. Verder staat er een huis met vier bijhorende constructies op het terrein, goed voor een totaal van 367m² aan bebouwde oppervlakte van de 3.740m² beschikbare grond.

De bodem van het onderzoeksgebied bestaat vooral uit antropogeen bebouwde grond, waardoor het niet mogelijk is een profiel in te schatten. Op basis van de omliggende bodemtypes zou de ondergrond kunnen bestaan uit droge zandleem, wat voor goede landbouwgrond zorgt. Uit de Quartairgeologische sequentie blijkt dat de bodem uit eolisch zand en leem uit het Weichseliaan bestaat, wat voor weinig archeologisch potentieel zorgt. De sporen die jager-verzamelaars achterlieten bestaan voornamelijk uit verspreide vondsten op het toenmalig loopvlak. Als deze loopvlakken kort na gebruik niet worden afgedekt, zoals het geval met type 1, dan is de kans op bewaring van paleolithicum- en mesolithicumsites zeer klein. Gezien de heuvelachtigheid van het terrein is de omgeving ook nogal gevoelig voor erosie.

In de buurt van het onderzoeksgebied zijn er vrij veel erfgoedwaarden aangetroffen die te maken hebben met de verschillende kasteeldomeinen in de buurt. CAI-meldingen van de omgeving betreffen materiaal van de steentijden tot de Nieuwe Tijden. Uit de Centrale Archeologische Inventaris blijkt dat de steentijdvondsten (in dit geval lithisch materiaal), soms wel door erosie en bioturbatie zijn aangetast. Romeinse en middeleeuwse overblijfselen wijzen echter in de richting van een permanente bewoning van de streek.

Uit cartografische bronnen blijkt dat het onderzoeksgebied onbewoond is gebleven van de 18e eeuw tot het begin van de 20e eeuw. De meeste bebouwing concentreerde zich rond het centrum van Korbeek-Lo. Pas tijdens de 20e eeuw is er een opvallende bevolkingsstijging merkbaar in de regio. Het perceel zelf is bebouwd met een huis en enkele bijgebouwen, Deze worden afgebroken in functie van de toekomstige verkaveling.

5.2 INSCHATTING POTENTIEEL TOT KENNISVERMEERDERING

Het inschattingspotentieel tot kennisvermeerdering is gericht op het aantreffen van archeologische sequenties gaande van de steentijden tot de recente tijden op perceel 24053B0113/00S005. Dit gebied wordt voorbereid om verkaveld te worden in drie verschillende loten met een bijhorende halfopen of open bebouwing. Gezien de CAI-meldingen in de omgeving, kunnen er vondsten uit de Steentijd, Romeinse periode, middeleeuwen en nieuwe tijden verwacht worden. Er zijn echter een paar argumenten om rekening mee te houden.

Zoals de bodemkaart reeds aangeeft, is het merendeel van het onderzoeksgebied verstoord door menselijke activiteiten. Cartografisch kaartmateriaal geeft inderdaad weer dat het perceel sinds het begin van de 20e eeuw bebouwd is met een huis van ca. 117m² oppervlakte. Deze werkzaamheden en andere ingrepen voor nog 4 verschillende bijgebouwen op het terrein hebben waarschijnlijk een impact gehad op de bodem. Er is in totaal 367m² aan huidige bebouwing aanwezig op het terrein. Geen van deze gebouwen valt samen met de bouwkaders van de geplande woningen.

De beperkte omvang van de geplande werkzaamheden kan in deze archeologische nota **niet** als argument gebruikt worden, aangezien het hier om een verkaveling gaat. Hierdoor houden de vrijstellingen voor het bijvoegen van een bekrachtigde nota geen rekening met de oppervlakte van de ingreep in de bodem. *(cfr. Memorie van toelichting van het Onroerenderfgoeddecreet (Vlaams Parlement, stuk 1901 (2012-2013) – Nr. 1, ingediend op 4 februari 2013 (2012-2013) Ontwerp van decreet betreffende het onroerend erfgoed, p. 46)).* De drie bouwkaders met een maximale grootte van 129,75m² en 129,75m² aan de straatkant en 467,40m² aan de achterzijde worden hier dus niet in rekening gebracht. Enkel de totale oppervlakte van de verkaveling (3.740m²) is in deze archeologische nota van toepassing.

Er is wel een belangrijk landschappelijk argument. Sommige steentijdvondsten en andere archeologische materialen die in de buurt zijn gevonden, zijn daarnaast ook onder invloed van de omgeving. Het onderzoeksgebied bevindt zich op afhellend terrein (van 80,00 meter TAW tot 30,00 meter TAW) dat een potentieel voor erosie in zich draagt. De vermelde steentijdvondsten zijn in sommige gevallen onderhevig geweest aan bioturbatie en erosie, waardoor er moeilijk over in-situ vondsten gesproken kan worden. Gezien de ligging van het onderzoeksterrein en de braakligging van het terrein tot de 20e eeuw, is de kans groot dat vondsten zijn beïnvloed door verschillende bodemprocessen. Uit de Quartairgeologische sequentie bleek ook dat het archeologisch potentieel van de bodem eerder laag was.

Rekening houdend met de voorgaande argumenten, schatten we het potentieel tot kennisvermeerdering voor het onderzoeksgebied aan de Koning Albertlaan 15 te Bierbeek laag in en adviseren wij hier **geen verder onderzoek** voor de verkavelingsaanvraag.

5.3 SAMENVATTING

Deze archeologienota werd opgesteld door ABO NV naar aanleiding van de verkavelingsaanvraag voor het perceel aan de Koning Albertlaan 15 te Bierbeek (Vlaams-Brabant). Het doel van dit onderzoek is drieledig. Ten eerste wordt er op basis van de beschikbare informatie nagegaan of er archeologische resten te verwachten zijn op het terrein. Ten tweede wordt nagegaan hoe goed deze resten zijn bewaard en in hoeverre ze zijn bedreigd door de geplande werken. Ten derde wordt nagegaan wat het potentieel tot kennisvermeerdering is.

1. Uit historisch en landschappelijk onderzoek blijkt dat het terrein grotendeels uit antropogene grond bestaat, en dat de omliggende gronden gekarteerd worden als droge zandleemgrond met een goed landbouwpotentieel. Uit de Quartairgeologische sequentie bleek ook dat het onderzoeksgebied een laag potentieel voor de aanwezigheid van archeologische resten heeft.

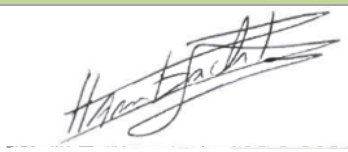
2. Uit een analyse van de bodem en het huidige landschap blijkt dat het onderzoeksgebied in de 20^{e} eeuw reeds verstoord is geweest door bouwwerken die de realisatie van het huidige gebouw en vier bijgebouwen hebben bewerkstelligd. Zo is er voor 367m² oppervlakte reeds aan verstoring gedaan. De kans op intacte archeologische sporen is hier gering.

3. De beperkte omvang van de geplande werkzaamheden kan in deze archeologische nota **niet** als argument gebruikt worden, aangezien het hier om een verkaveling gaat. Hierdoor houden de vrijstellingen voor het bijvoegen van een bekrachtigde nota geen rekening met de oppervlakte van de ingreep in de bodem, maar wel met de totale oppervlakte van het perceel.

4. Uit CAI-meldingen blijkt dat de regio wordt gekenmerkt door materiaal uit de Steentijden, Romeinse periode, Middeleeuwen en Nieuwe Tijden. Toch is het belangrijk om rekening te houden met het heuvelachtige karakter van het landschap en de bijhorende erosiegevoeligheid. Meer dan eens wordt er in de Centrale Archeologische Inventaris gesteld dat de vondsten onder invloed van erosie of bioturbatie zijn geweest.

Uit 1, 2, 3 en 4 kan geconcludeerd worden dat de verwachting om archeologische resten te vinden aan de Koning Albertlaan 15 in Bierbeek niet onbestaande is. Vanwege de eerdere verstoringen en erosiegevoeligheid van de regio is het echter moeilijk om ruimtelijk inzicht te krijgen in de archeologische sporen. Wij adviseren hier dan ook **geen verder onderzoek** voor deze verkavelingsaanvraag.

6 KWALITEITSCONTROLE EN ONDERTEKENING

Naam	Functie	Handtekening	Datum
Patrick Hambach	Director		12 april 2018
Toon Moeskops	Business Unit Manager		12 april 2018
Jan Coenaerts	Archeoloog/ Kwaliteitsverantwoordelijke		12 april 2018

7 BIBLIOGRAFIE

7.1 LITERAIRE BRONNEN

CadGIS 2018: Kadasterkaarten [online], http://ccff-test1.minfin.be/cadgisweb/?local=nl_BE (geraadpleegd op 30 januari 2018).

Cartesius 2016: Topografische kaart 1933/1883 [online], http://cartesius.be/geoportal/catalog/search/resource/details.page?uuid=%7BBDE85A1A-9065-4DD4-94DB-6B7E8ECCCE9D%7D (geraadpleegd op 30 januari 2018)

Centrale Archeologische Inventaris: CAI 2018.

Geoportaal onroerend Erfgoed: Centraal Archeologische Inventaris [online], geo.onroerenderfgoed.be (geraadpleegd op 30 januari 2018)

Geopunt Vlaanderen 2018: Basiskaarten (orthofoto's 1971/2015; GRB, topografische kaart (klassieke reeks)) [Online], http://www.geopunt.be/kaart (geraadpleegd op 30 januari 2018).

Geopunt Vlaanderen 2018: Historische kaarten (Ferraris, Atlas van Buurtwegen, Vandermaelen, Popp) [Online], http://www.geopunt.be/kaart (geraadpleegd op 30 januari 2018).

Geopunt Vlaanderen 2018: Bodemkaarten (Bodemtypes, Bodemgebruik, Bodemerosie, WRB Soil Units, Tertiaire formaties, Quartaire formaties) [Online], http://www.geopunt.be/kaart (geraadpleegd op 30 januari 2018

Inventaris Onroerend Erfgoed: Inventaris bouwkundig erfgoed [online], https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/ (geraadpleegd op 30 januari 2018).

Molenecho's 2018: Het Belgisch molenbestand, http://www.molenechos.org/verdwenen/molen.php?AdvSearch=4473 (geraadpleegd op 30 januari 2018)

Nationaal Geografisch Instituut (NGI): Topografische kaart (1:10.000), [Online],. www.ngi.be (geraadpleegd op 30 januari 2018).

Onroerend Erfgoed 2018: kaart gebieden waar geen archeologie te verwachten valt. Opheffingsbesluit, vaststellingsbesluit [online], https://besluiten.onroerenderfgoed.be/besluiten/14448 (geraadpleegd op 24 januari 2018).

Vandeputte O, 2010, *Erfgoedbibliotheek van de Belgische gemeenten: Vlaams-Brabant*. Lannoo.

Van Ranst E & Sys C., 2000, Eenduidige legende voor de digitale bodemkaarten van Vlaanderen (Schaal 1:20 000), Gent: Laboratorium voor bodemkunde, Universiteit Gent. (geraadpleegd op 24 januari 2018).